

ANUL LXXXI

Nr. 18

1 — 6 MAI

1991 - BUCUREȘTI

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL • ÎNFIINȚAT ÎN 1911

România are un nou guvern! Va avea aceeași guvernare?

EUGEN DIJMĂRESCU — ministru al economiei și finanțelor

DAN MIRCEA POPESCU — ministru de stat însărcinat cu calitatea vieții și protecția socială

General maior NICOLAE CONSTANTIN SPIROIU — ministrul apărării naționale

VICTOR STĂNCULESCU — ministrul industriei

MIHNEA MARMELIUC, de orientare liberală, membru al PNL din 1944 — ministrul muncii și protecției sociale

TRAIAN BĂSESCU — ministrul al transporturilor

DINU PATRICIU, PNL-AT — ministrul lucrărilor publice și amenajării teritoriului

RADU BERCEANU — ministru al tineretului și sporturilor

FLORIAN BERCEA — ministru însărcinat cu bugetul în cadrul Ministerului Finanțelor

VALERIU PESCARU, PDAR — secretar de stat la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, însărcinat cu privatizarea

ION AUREL STOICA, ministru fără portofoliu

Amănunte în pag. 2

CUM AȚI FI SCRIS, DOMNILOR ZIARIȘTI?

Cum ar fi scris ziaristii dacă Nicolae Ceaușescu reușea, pe 23 decembrie, să reia, prin forță, puterea? Liana Tatos pune această întrebare, formulată de Nicolae Dide la o întâlnire televizată, adresând-o reprezentanților unora dintre cele mai importante publicații. Este, însă, o întrebare și pentru dvs.: cum ați fi citit domnilor cititori?

Nimeni nu e mai dușman al violenței decât cirmuitorul care o reprezintă. Arogându-și monopolul în virtutea celui mai tare, el nu admite rezistență nici chiar atunci când forța lui calcă în picioare nu numai legile omenești, dar și pe cele divine. A suferi o asemenea stare de fapt înseamnă a o legitimă. Legitimă ar fi numai împotrivirea.

CONSTANTIN BANU, director fondator al revistei „Flacăra”

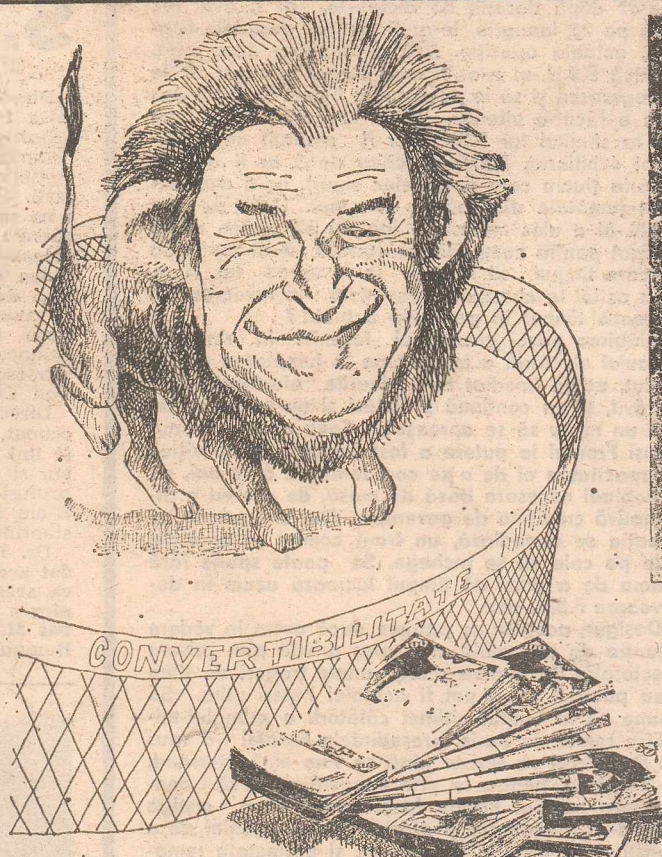

COMUNICAT AGERPRES

La sediul redacției „România liberă” a avut loc o întâlnire prietenească între dl. Ion Iliescu și Petre Mihai Băcanu. Cu acest prilej au fost apreciate ca rodnice relațiile de colaborare existente și s-au căutat noi modalități de a amplifica și a adânci continuu această conlucrare prietenească.

Lămuriri în paginile 8—9

Ștefan Popa — POPAS, caricaturistul român cel mai premiat în Franța și cel mai imprevizibil (devreme ce, după un an, doi de activitate intensă se odihnește alți cinci) ne trimite un grupaj de portrete de politicieni faimoși. Timișoreanul are mare dar de psiholog și de desenator de parabole. L-am fi așteptat imediat după revoluție. Ca toți ironiștii, și-a solicitat... dublul interior și a aminat reîntoarcerea cu fața spre public. Poate pentru că știe mai multe, poate pentru că speră mai puțin.

NICU CEAUSESCU a plecat din Sibiu cu TIGĂRILE o sticlă de WHISKY și BIBLIA

GOLANIA — O TARĂ A SPERANȚEI?

Piața Universității, revenită în actualitate, pune cu dramatism întrebarea: nu se (mai) poate fără violență? Cine-ți asumă riscul de a fi prins între scutieri e mai curajos, sau cine trimite scutierii? Împlinirea unui an de la afirmarea Golaniei ca zonă liberă și de comunism dar și de violență ar fi putut să însemne, pentru toată lumea, o șansă a sincerității.

pag. 4—5

George Arion

Satira în democrație

Am avut ocazia să urmăresc câteva emisiuni de varietăți de la televizor, câteva secvențe din spectacole de estradă și mi s-au părut jalnice, complet lipsite de curaj. Înainte, măcar printr-o aluzie, fie ea și discretă, se sugerau țintele atacului, ele fiind uneori cele mai sus puse personaje. Ridicarea privirii cu subînțeles, înălțarea arătătorului provocau hohotele de ris ale spectatorilor care pricepeau imediat despre cine e vorba. Totuși, să fim drepti, cei mai des vizați de critică erau subșefi de birou dictatoriali, subalterni chiulangii, funcționari mărunți fără tragere de inimă la muncă.

Ar fi fost normal ca astăzi îndrăzneala de a critica — atunci când e necesar — oameni însemnați în angrenajul social sau fenomene retrograde din societate să fie mai evidentă în aceste spectacole. Nici pomeneală. În emisiunile de varietăți — în trecut fie zis, mai prost realizate ca pe vremuri — autorii vestejesc cu mare risipă de energie încercările unui biet privatizat de a ieși la liman, pe oacheșii care schimbă dolari la colț de stradă sau pe îndrăgostiții de-o oră. Nimic important, nimic care să-ți rețină atenția.

Doar n-o fi neprielnică democrația pentru satiră! Doar nu și-o fi rafinat cenzura mijloacele într-atit încât să fie mai eficientă ca pe vremuri! Și doar nu s-o fi cuibărit frica atât de rapid în sufletele satiricilor noștri ca să le piardă cheful de a mai fi virulenți cu mai marii zilei!

zona de tandrețe

Spre alegeri anticipate?

Ion D. Goia

S-au fost produs în viața politică de după revoluție unele lucruri care pot să pară și bizare, dar și hazlii, un fel de tocmești de tip oriental între Putere și opoziție (sau doar o parte a ei), făcute după un ceremonial cunoscut numai de inițiați, tocmești care însă nu s-au soldat niciodată cu înțelegeri. Când a fost să vină regele în țară, de Paști anul trecut, domnul Radu Câmpeanu a fost primul care a spus că nu e bine să vină. Când domnul Petre Roman i-a interzis suveranului intrarea, anulându-i viza, domnul Radu Câmpeanu s-a supărat foarte tare că de ce n-a fost lăsat regele să intre în țară. Multă vreme opoziția (sau o bună parte a ei) a pledat pentru un guvern de coaliție. La un moment dat, domnul Petre Roman a spus da, hai să facem un guvern de coaliție; evident, opoziția n-a mai vrut. Pe urmă, opoziția a îmbrățișat teza organizării de alegeri anticipate, luind în considerație pierderea de către Putere a credibilității, faptul că în momentul de față opțiunile electoratului sunt altele decât cele de acum un an. Și iată că, oricât ar părea de ciudat, se vorbește în prezent de intenția guvernului fesenist de a organiza chiar el alegeri anticipate. Dacă într-adevăr așa va fi, se pune în chip firesc întrebarea: ce atitudine va adopta opoziția? Va fi de acord sau, conformându-se etimologiei, se va opune? După logica desfășurărilor de până acum, ea ar trebui să se împotrivescă.

În realitate, întâmplările de la care am pornit sint doar aparent bizare; în fond, ele sint perfect logice: guvernul vrea să se afie tot timpul la cîrma jocului, el n-a vrut să accepte nimic care să nu fie sub deplînul său control. În această privință, de o importanță capitală este alegerea momentului pentru o acțiune sau alta. Pentru alegeri, cu atât mai mult. Dacă scrutinul de anul trecut, „primele alegeri libere” după decenii de dictatură, ar fi avut loc pînă pe 25 ianuarie, le-ar fi cîștigat partidele istorice, actuala opoziție. Așa nepregătute cum erau. Fiindcă F.S.N.-ul n-ar fi avut timpul necesar să le ponească și să le pună toate bețele în roate așa cum a făcut-o ulterior. Dacă alegerile ar fi avut loc la sfîrșitul lui 1990, s-ar fi alcătuit un parlament echilibrat, F.S.N.-ul, chiar dacă ar fi obținut victoria (lucru care nu-i deloc sigur), ar fi avut cel mult jumătate din voturile din mai. Iată de ce F.S.N.-ul a ales momentul (pentru el) optim, adică a lăsat pentru campania electorală doar perioada în care timpul să lucreze în favoarea lui. Ajungem astfel la chestiunea esențială: în favoarea cui lucrează timpul în perioada actuală?

Slăbirea prizei guvernului fesenist în rîndurile corpului electoral a început pe la jumătatea anului trecut, adică imediat ce cadourile electorale s-au isprăvit, și ea continuă și astăzi și nu se întrevade nici un motiv să se oprească. Ceea ce a menținut totuși Frontul la putere a fost fragilitatea opoziției, incapacitatea ei de a se coordona, de a se uni, de a dobîndi necesara bază de masă, de a oferi o alternativă credibilă de guvernare. Dar sint semne că situația se remediază, un front comun al opoziției este pe cale să se închege. Se poate spune fără teama de a greși că timpul lucrează acum în defavoarea F.S.N.-ului.

Desigur, aceasta se petrece dacă avem în vedere situația de ansamblu, mai ales privită prin prisma electorală. Pe termen scurt, unele trageri de timp i-au putut fi ori îi pot fi actualei Puteri utile. Se spune că în timpul ultimei călătorii a primului-ministru român la Paris, președintele Franței i-a spus să facă totul să reziste pînă ce vine el, Mitterrand, în România, pentru ca prin această vizită să-i consolideze poziția. Printre încercările de a cîștiga timp s-ar prenumăra și oferta făcută opoziției de a constitui un guvern de coaliție, și proiectata remanieră guvernamentală. Se dă deci impresia că se schimbă ceva și mai trece o anumită vreme.

Însă, în totului-tot, Frontul s-ar putea arăta foarte interesat să-și reînnoiască mandatul cît timp deteriorarea popularității lui în rîndurile electoratului n-a atins cote periculoase de scăzute. O cale de a pune în practică această intenție ar fi grăbirea adoptării constituției, un fel de galop de sănătate, cum a fost și cu faimoasa lege electorală dată de răposatul C.P.U.N. Atunci, F.S.N.-ul, ar putea zice: Constituanta și-a făcut datoria, Constituanta poate să plece, și să organizeze alegeri anticipate în doi timpi și trei mișcări. Dar accelerarea ar putea fi și mai mare hotărîndu-se alegeri anticipate propriu-zise, prin care F.S.N.-ul să se instaleze la putere pentru încă 4 ani, noul parlament preluînd și atribuțiile de constituentă. Și s-ar afla tot el, F.S.N.-ul, la cîrma jocului.

Opoziția în guvern!

Noua mutare a echipei Roman este, orice s-ar spune, inteligentă. Cît este și de eficientă, o va demonstra viitorul imediat. Oricum, într-un fel sau altul, opoziția își cerea dreptul la guvernare: fie prin demisia guvernului Roman, fie într-o formulă guvernamentală de uniune națională care să nu lase F.S.N. rolul conducător în administrația țării. În condițiile consacrate, prin alegerile de anul trecut, a F.S.N. ca forță politică zdrobitor dominantă în parlament, alcătuirea unei formațiuni guvernamentale de opoziție era, desigur, iluzorie. Cum iluzorie a fost și tendința de a alcătui un guvern de uniune națională care să ia Frontului ceea ce el cîștigase la alegeri. O schimbare radicală în guvernarea țării implică alegeri anticipate, ceea ce numai parlamentul (adică tot F.S.N.) poate decide. Acest cerc vicios poate fi spart, printr-un act de voință, numai de către F.S.N.

Și iată că F.S.N. operează, dincolo de remanierarea care poate fi apreciată și numai o cosmetizare guvernamentală, o modificare politică profundă: miza „rolului conducător” al F.S.N. este înlocuită cu aceea a cooperării pentru realizarea reformei. Altfel

spus, nu frontismul va caracteriza guvernul, ci reformismul. În consecință, sint atractive și chiar implicate în guvernare, personalități politice și de alte orientări decît cea fesenistă, cu condiția să sprijine programul de reformă al premierului Petre Roman. Sigur, prezența unui liberal (cu care se cocheta de mult, de altfel), a unui tinăr liberal (care și-a afirmat destul de electoral vocația opoziției constructive) și a unui democrat agrar (partid care se diferențiază de F.S.N. doar la începuturi, cînd a pus mai pe sleau problema proprietății țărănești) nu înseamnă integrarea sau atragerea autentică a opoziției la guvernare. Reacția principalelor partide (refuzul de a vota — P.N.T.-c.d., o expectativă tipică tradiției — P.N.L., ironie, care ascunde, poate și un regret — U.D.M.R.) nu arată nici pe departe consensul rivnit și nici nu justifică teama opozițiilor radicali că s-ar fi ajuns la formula „pupat Piața Independenței”. Dar ceva s-a întîmplat, totuși. Formula Roman a depășit de mult, încă de la prezentarea programului de guvernare și a structurii reformei economice, programul electoral al F.S.N. O deplasare evidentă și, cel puțin în plan teoretic,

benefică a făcut posibilă, fie și în parte, o colaborare a tuturor celor interesați și competenți în rezolvarea problemelor țării. Esecurile practice ale guvernării au determinat nevoia de a atrage și forțe din opoziție. În plan politic, mișcarea este abilă. Ea nu rezolvă, încă, o chestiune de fond: aceea a implicării în efortul necesitat de reformă a forțelor vitale ale națiunii. Cîțiva miniștri de altă culoare pot „da” mai bine în cromatica politică, dar nu sporesc prea mult credibilitatea unui program devenit foarte impopular prin sacrificiile materiale pe care le incumbă. F.S.N. a făcut un „cadou” spre a-și sporii credibilitatea. El nu trebuie, însă, doar să dea, ci chiar trebuie să piardă ceva. Sufocat de majoritatea covârșitoare pe care a obținut-o în alegeri, F.S.N. se blochează chiar și atunci cînd adoptă deschis o strategie a mobilității politice. Cu un procent electoral mai mic, guvernarea F.S.N. ar fi avut o mobilitate mai mare, jocurile sale politice cu o opoziție mai puternică aînd credibilitate. Este ceea ce, probabil, F.S.N. va obține la viitoarele alegeri pe care s-ar putea, tocmai din această pricină, să le devanseze.

CONSTANTIN DUMITRU ■

P.S. Despre implicațiile unor mutări strategice, cum ar fi aceea a generalului Victor Stănculescu, ora închiderii ediției nu ne îngăduie să comentăm acum.

S.R.I.-ul în ofsaid?

Directorul unui spital din București mi-a transmis o adresă pe care a primit-o și care i-a stîrnit cel puțin nedumerirea. Este pe ea antetul Direcției sanitare a municipiului București. Și iată un fragment: „Rugăm a ne comunica în scris, numele și prenumele inspectorului principal de personal din unitatea Dvs. care se va ocupa de aceste probleme, pînă la data de 15.03.1991, în vederea obținerii avizului SRI pentru a se putea trece la verificarea documentelor.” Semnează directorul dr. doc. Zorel Filipescu și inspectorul principal, dr. Dan Constantinescu.

Directorul Zorel Filipescu e foarte ocupat, îmi spune secretara acestuia și îmi repetă cîteva minute mai tîrziu și purtătoarea lui de cuvînt (o profesie în plină expansiune la noi). L-am întîlnit însă pe dr. Dan Constantinescu.

Dr. Dan Constantinescu: — Eu am dat această adresă, fiind nou în muncă aceasta. Nu am făcut decît să copieez o adresă din '87 unde am schimbat M.I. cu S.R.I. Este greșeala mea. Domnul director cînd a semnat era

foarte înghesuit, era ocupat cu niste străini, a semnat în viteză. Peste vreo trei zile m-a chemat și m-a întrebant: Nu știai că decretul și H.C.M.-urile acelea sint abrogate?! Are dreptate să se sesizeze acel coleg care v-a dat adresa pentru că acele acte normative s-au desființat, iar eu nu am știut.

— Cînd ați aflat că această adresă e neacoperită legal, de ce nu ați anunțat spitalele?

— Am mers la amiabil, știam că cei care le-au primit nu se vor formaliza. Cu siguranță, cel care v-a dat adresa e mai nou în muncă de conducere și nu știa de aceste documente și de aceea cred că s-a gîndit că iar se face dosare, iar se amestecă SRI-ul. E greșeala mea și am să o retrătez chiar astăzi.

Ar fi trebuit să plec liniștită spre stația de metrou. Dar un gînd a continuat să mă sicie. Este oare această adresă chiar atît de inofensivă cum dorește să mă convingă dr. Dan Constantinescu?! Este oare singura greșeală strecurată în mod neintenționat printre hîrtiile care ne fac viața a-

Dr. Dan Constantinescu își pune cenușa în cap

mară?! Este oare un truc al SRI-ului care își continuă activitatea chiar și în zone în care nu mai e sprijinit de lege?! Și oare ce alte adrese a mai semnat directorul Zorel Filipescu „la inghesuală”?

AURELIA BORIGA ■

„15 Noiembrie 1987”

la București

Brașovenii care în 1987 s-au ridicat împotriva lui Ceaușescu și a regimului său comunist sint din nou pe baricadă. Marsul lor spre București și revendicările lor sint, fără îndoială, un test.

Sosiți în București sîmbătă, 27 aprilie 1991, brașovenii au fost așteptați cu emoție în Gara de Nord de o mare mulțime de bucureșteni. Printre organizațiile din Capitală prezente în Gara de Nord se aflau Asociația Fostilor Deținuți Politici și Grupul Independent pentru Democrație.

DI. Vasile Anghel, președintele Asociației „15 Noiembrie 1987”, a declarat că brașovenii cer două lucruri esențiale: demiterea urgentă a conducerii

TVR, în primul rînd a lui Răzvan Theodorescu și Emanuel Valeriu, ambii acuzați de dezinformarea poporului, partizanat politic și aservire față de putere, și publicarea în termen de 20 de zile a listei informatorilor fostei securități.

Marsul membrilor Asociației „15 Noiembrie 1987” a continuat pe traseul Piața Universității, Piața Romană, Guvern, Televiziune, Piața Revoluției.

Pentru a-și susține revendicările, brașovenii au format un pichet permanent, lingă monumentul de marmură închinat martirilor din decembrie 1989, în fața Senatului României. (E. MIHAESCU).

Doamna avocată Paula Iacob. locuiește într-o casă mobilată cu mult gust și simț al discernământului. La cei aproape 50 de ani, arată un profil incisiv, holărit și se dovedește, și ca intervievat, plină de o abilitate profesională care, se pare, a devenit pentru dinsa o a doua natură. Dialogul nostru debutează cu o confesiune:

P.I.: „Sînt foarte supărată pe ziaristi. Și chiar pe oameni, în general. Nu sînt o practiciană a binelui într-un mod cu totul deosebit, dar nu înțeleg de ce oamenii trebuie să fie răi. Sînt puțin șocată, am citit de curînd „DREPTATEA” de sim-bătă (13 aprilie a.c., n.a.) — cumpăr, de altfel, mai toate ziarele pe care le găsesc — și am văzut în ea ceva despre procesul celor 24. Nu discut calitatea soluției alese și nu cred că există vreun cunoscător de justiție care să fie de acord că e bună încadrarea la genocid. E însă acolo o frază despre avocați, ceva în legătură cu slugăria avocaților care fac totul pentru bani”.

„Nu cred în avocații care fac totul pentru bani”

M.B.: „Credeti că fraza vă vizează în mod special?”

P.I.: „Nu mă vizează în mod special, ci pe toți avocații care au apărut în „totul” celor 24, afirmîndu-se că ne-am vin-dut conștiința de români și de oameni, apărînd pe cei 24 fi-îndcă aceștia au valori și aur. E neadevărat. Imi iubesc me-seria. Personal, în loc de aceste procese dificile, puteam să mă ocup de altceva, de procese cu infierii, contracte de societăți, etc. Oricum nu am luat maxi-mum de onorariu. Am intrat în aceste procese pe care le con-sider deosebite pentru a afla lucruri foarte interesante des-pre cum s-a făcut istoria”.

M.G.: „Și dacă omul de rînd, de pe stradă vă întreabă de ce i-ați apărut pe acești inculpați, ce-i răspundeți?”

P.I.: „Dacă omul de pe stradă mă întreabă de ce-l apăr pe Constantin Olteanu sau pe Ște-fan Andrei, îi răspund că avo-catura este o meserie foarte veche și chiar dacă e plătit riscul ca să mă prezint la bară, riscul ca eu să mă fac de ris, spunînd o frază greșită, necon-cordantă cu articolele de lege, nu e evaluat în bani. Nici riscul ca mine copilului meu să-i fie rușine de mine.”

M.G.: „Aveți sentimente și resentimente vizavi de cei pe care-i apărați?”

P.I.: „Nu am dreptul să fac nici cea mai mică legătură de aspect politic cu cei pe care-i apăr. Dacă apăr un criminal, pot fi considerată criminală? Să nu se confunde inculpatul cu avocatul. În final, un inculpat are nevoie de ajutorul tău, in-diferent că e din nomenclatură sau din clasa de mijloc. Une-ori am avut impresia că sînt privită de sus, alături că nu au încredere-n mine.”

„Sîntem priviți cu ochii dinainte”

M.G.: „Sînteți convinsă că, în aceste procese, soluția dată e bună?”

P.I.: „Fără de cit de slabă e acuzarea și față de la ce s-a pornit, soluția pare aproape firească. Mai sînt și lucruri care tin de... enigmele post-revoluționare.”

M.G.: „Care vi se pare că este cursul justiției post-re-voluționare?”

P.I.: „La început, am crezut că se vor schimba multe. La început atitudinea judecători-lor față de noi aș spune că a fost, într-un fel, schimbată. Acum se pare că sîntem pri-viți, de unii judecători, cu ochii dinainte.”

M.G.: „Care este deviza dv. în avocatură?”

P.I.: „Dacă nu ar fi deja pa-tinată, aș spune: fuga după ade-văr. Uneori e o veritabilă goa-nă să prinzi o fărîmă de ade-văr. Un exemplu: în procesul

NICU CEAUȘESCU a plecat din Sibiu cu ȚIGĂRILE, o sticlă de WHISKY și BIBLIA

● Dialog cu Paula Iacob ●

de la Timișoara și în cel al lui Nicu Ceaușescu s-au rostit multe nume și cu toate că, uneori, acele nume erau repe-tate de inculpați; ele erau omise. Pînă la urmă au fost consemnate la insistența noas-tră, a avocaților.

M.G.: „Ca apărător al legii, cum vi se pare că ex-cepexis-tii au avut un tratament pri-villegiat față de ceilalți deți-nuși într-un stat de drept?”

P.I.: „Privilegiat în sensul că au fost internați în spital, că acolo li s-a dat îngrijire? Cred că așa cum au fost tratați cei din C.P.Ex. ar trebui să fie tratați, în mod obișnuit, toți. Au fost tratați ca niște bă-trini care au, și ei, tarele de rigoare. Nu trebuie să ne gin-dim cum ar fi să moară și capra vecinului...”

„Trebuie ca foștii securiști să uite că sînt securiști”

M.G.: „Aș vrea să vă auto-întrebați ceva ce vi se pare esențial și să-mi dați numai răspunsul...”

P.I.: „Nu vreau să fiu peni-bilă, să vorbesc despre con-sens sau altceva. Trebuie să ui-tăm că s-a făcut mult rău în țara asta. Și se poate! Tre-buie ca S.R.I.-ul să uite me-todele vechii Securității. Și foștii securiști să uite că sînt securiști. Trebuie să uităm, în Justiție, că precum se întim-pla înainte, cei trimiși de Poliție în Justiție erau deja condamnați. Să reconsiderăm aplicarea textelor de lege. Și chiar ar trebui, cred, mai mul-tă blîndețe.”

M.G.: „Ce credeți că determi-nă, în mod esențial, situația fenomenului infracțional?”

P.I.: „Situația economică de-termină fenomenul infracțio-nal. Nu sînt un creștin habot-nic, dar cred în Dumnezeu. Și acasă mi se întimplă, uneori, ca să îmi vină copii fugiți de la casa de copii orfani și să-mi sune la ușă, iar eu am mereu, pentru ei, cite o piine în plus.”

M.G.: „Credeti că Dumnezeu v-a ajutat în procesele dv.?”

P.I.: „De ce nu? Dumnezeu m-a ajutat și în procesele mele. Cred că oamenii ar trebui să fie mai buni. Tot românul a

foșt cel care a schingiuit — și a fost schingiuit — și la Jilava și la Aiud și la Pitești. Ar trebui, ca un act de justiție morală, să se facă publică o listă cu cei care au bătut și au schingiuit, care au făcut de ris Securitatea și Miliția, să le fie rușine de vecinul care le dă bună ziua.

„Am fost într-adevăr amenințată”

M.G.: „Este adevărat că — după cit sînt informat — ați fost amenințată în urma pro-ceselor în care ați apărut?”

P.I.: „Am primit, într-adevăr, amenințări, mai demult, pe tim-pul procesului de la Sibiu. Cred că erau în legătură cu acel colonel Dragomir, unul din martorii de cea mai proastă calitate pe care i-am audiat vreodată. Soția sa era în spa-tele meu, la proces — și așa a stat aproape mereu — și m-a amenințat. Am primit și ame-nințări cu litere decupate din ziar.”

M.G.: „În urma procesului în care l-ați apărut, ce credeți despre Nicu Ceaușescu?”

P.I.: „El, la Sibiu, n-a făcut rău. S-a purtat frumos cu sibienii. El, în fondul lui, nu e un om rău. Viața lui mi se pare o tragedie. În urma mașinii lui Nicu Ceaușescu, atunci, la pro-cese, i s-a strigat: „Să fii să-nătos!”, „Să ai curaj!”, „Să rezisti!”, erau multe femei, și mulți oameni în general, care voiau să-i aducă de mîncare și medicamente. Nicu Ceaușe-scu, în 21 decembrie, la Sibiu, a ieșit în oraș, printre mani-festanți. Sibienii nu au scos nici o vorbă, nu l-au atacat. Unii îi spuneau chiar că ar trebui să ia locul părinților.”

M.G.: „Și cum se explică toate zvonurile care circulau pe seama lui?”

P.I.: „Între el și Postelnicu a fost, se pare, o mare ură. Lui i-a fost frică să nu-l atace Postelnicu. Prin Postelnicu s-au lansat toate zvonurile, sau cel puțin așa a crezut el. La Sibiu, lumea a avut ceva cu Securitatea și Miliția, nu ou el. Cînd a auzit de frîmintă-rite care aveau loc, cînd a ple-cat din birou, atunci, pe 21, el și-a luat țigările, o sticlă de whisky și Biblia. Pentru el era

mai aproape granița, ar fi pu-tut foarte ușor să fugă, pe 21 decembrie, ar fi trecut granița pe oriunde, nestingherit. Dar a preferat Bucureștiul. A ve-nit cu o mașină particulară care nu avea nici măcar ra-diou. Mai demult, el îi spusese tatălui său să se retragă. Faptul că fusese trimis ca prim-se-cretar al „regionalei de par-tid” de la Sibiu nu era o adu-cere la putere, ci, dimpotrivă, o îndepărtare, un exil. Zvonu-riile erau lansate de Postelnicu care viza, el însuși, puterea. Cel puțin așa mi-a explicat. Cit îl privește pe Nicu Ceau-șescu, omul, constituția sa, este destul de tare, dovadă liniștea cu care a primit ver-dictul medicilor și cu care discută despre faptul că mai are puțin de trăit. El poate muri în orice clipă, dacă i se rup varicele esofagiene. Dacă cei care au față de el resentim-ente ar sta în Sibiu cîteva zile și-ar discuta cu sibienii — așa cum mi s-a întimplat mie — și-ar schimba părerile des-pre el.”

„La aeroportul din Sibiu i s-a dat onorul”

M.G.: „Și totuși, ce intenții avea el pe 21—22 decembrie '89?”

P.I.: „Voia să vină spre București cu prietena sa, Da-niela Vlădescu, care era foarte îngrijorată de ce se întimplă acasă. A încercat întîi la aero-port. Cei de la elicoptere, de la armată, au refuzat să-i dea elicopterul. Ar fi putut pleca cu o armată de securiști din Sibiu. El însă a plecat singur, cu o femeie. La Aeroportul din Sibiu i s-a dat onorul înainte de plecare, dovadă că nu era în situația unui fugar.”

M.G.: „Ce credeți despre te-levizarea procesului lui Nicu Ceaușescu?”

P.I.: „S-a întrerupt transmi-terea procesului lui Nicu Ceaușescu după o discuție în-tre Emanuel Valeriu și prof. Tudor Popescu. Era bine să se fi televizat procesul pînă la sfîrșit, s-ar fi limpezit multe lucruri.”

MIHAIL GALĂȚANU

ULTIMA NOAPTE

■ Fenomenul PIAȚA UNIVERSITĂȚII a apărut ca o reacție civică la „somnul rațiunii” în care era cufundată marea majoritate a societății românești. Nu întâmplător, el s-a manifestat în imediata vecinătate a impulsului revoluționar din decembrie '89, primăvara, cind „emanatii” nu puteau da nici un răspuns plauzibil nenumăratelor întrebări ce priveau victimele Revoluției și destinul țării. Fiindcă, dacă e să cauți adevărata prelungire a stării de spirit care i-a făcut pe oameni — majoritatea, tineri, ba chiar aceiași tineri — să coboare în stradă, să-și înfringă frica și să își strige dorința de libertate, în acel decembrie însingurat, atunci numai acest maraton al „golanilor” este aceea prelungire, singura și pură emanație a Revoluției. Desfășurat pe parcursul a 52 de zile și nopți, supus încercărilor de discreditare în ochii opiniei publice din țară prin nenumărate scenarii abile puse în practică de

către agenții plătiți ai puterii, mitingul din Piața Universității a stîrnit interes și simpatie în lumea liberă, depășind cu mult hotarele țării, devenind simbolul luptei împotriva oricăror forme de manifestare a comunismului pentru toată zona est-europeană proaspăt descătușată.

Dar a venit și ziua de 13 iunie '90. Puterea se hotărîse să pună capăt acestui perimetru incomod, intitulat ZONA LIBERĂ DE NEOCOMUNISM. Forțele de represiune au fost direcționate într-acolo pentru „a face curățenie și liniște”. Au urmat trei zile de violențe și atrocități, ceea ce a condus la cea mai gravă deteriorare a imaginii României în ochii țărilor civilizate.

La un an de la începerea mitingului, ne-am propus să redăm cititorilor noștri atmosfera ultimei nopți în GOLANIA. Mărturiile, culese în chiar acele zile innegurate, vor vorbi de la sine.

BĂTUȚI PINĂ LA SINGE

„Mă numesc Iulia Horac, am 19 ani și 11 luni, sînt din București, din orașul Golania. Pe data de 13 iunie, la orele 4—4,30 am fost arestată împreună cu toți ceilalți care ne găseam în Piața Universității. Mă simțeam necesară acolo, în acel loc sfînt, unde au murit atîția tineri pentru libertate și democrație. Am terminat liceul de construcții și am primit repartiție în meseria de ipsosar. Majoritatea oamenilor care participau la miting aveau serviciu și veneau atunci cînd puteau, zi de zi și noapte de noapte. Riscam cu toții să fie dați afară din serviciu, în cazul în care i-ar fi văzut acolo vreun „om de bine” de la locul de muncă. Iată deci, în linii mari, ce s-a întîmplat în Piața Universității între orele 4—4,30, în ziua de 13 iunie:

Seara, ca de obicei, la microfonul de la „Alianța poporului” au vorbit mai multe persoane de diferite categorii sociale, din diferite asociații, din diferite orașe. La ora 24, cîțiva dintre membrii „Alianței” au luat stația de amplificare și boxele de difuzoare și le-au dus în locul unde trebuiau să stea pînă dimineața. Peste noapte au rămas destul de puțini oameni de veghe. Pe la ora 4 am fost înconjurați de trupe de poliție cu autobuze și dube, începînd din dreptul străzii Băteștei, prin spatele Institutului de Arhitectură, Universitatii și pînă jos, către Spitalul Colțea. Alături de poliția bine înarmată se aflau și poliția militară și trupe USLA, cu scuturi, bastoane și câști. Se mai aflau și civili dotați cu aparate de emisie-recepție și cu bastoane de cauciuc. Văzînd că dau năvală, ne-am refugiat în holul Intercontinentalului, sperînd că acolo nu vor acționa cu violență. Dar ne-am înșelat... În cîteva minute, suprafața pe care erau instalate corturile și toată Piața, pînă la fîntina artiziană din dreptul Institutului de Arhitectură, erau pline de polițiști care călcau totul în picioare. Priveam din holul hotelului și stri-

gam „Fără violență!” și „Libertate te iubim, ori învingem, ori murim!”. În acel moment, polițiștii s-au repezit la noi spărgînd geamurile de lingă intrare cu bastoanele și scuturile și pătrunzînd înăuntru. Pur și simplu ne-au călcat în picioare cu bocancii. Din cauza frigii se produsese o busculadă, se spărseră și niște vitrine din interior, căzusem unii peste alții iar ei loveau cu sete în noi cu bastoanele și bocancii. Mulți ne-am tăiat în geamurile sparte de ei. Totuși, noi, cei din spatele primului rînd de tineri, am reușit să fugim pe scările care duceau la etaj. Am bătut la cîteva din ușile camerelor de la etajul întîi, dar degeaba, nimeni nu ne-a deschis. La un moment dat am găsit o garderobă în care ne-am ascuns. Rănilile ne singerau, tremuram de frica oamenilor aceluia (să fi fost, într-adevăr, oameni?) în uniforme, iar de jos, răzbătea pînă la noi teroarea: țipete, gemete și zgomote de lovituri! Abia atunci mi-am dat seama că mă tăiasem și eu în geamuri, la mina dreaptă și la piciorul stîng. Dintre cei cu care mă ascunsesem în garderobă cunoșteam un student de la Institutul Politehnic București, pe nume Liviu Mugurel Județ. Stăteam nemîșcați, aproape că nici respirațiile nu ni se mai auzeau, de teama de a nu fi descoperiți.

VREI DEMOCRATIE ? NA DEMOCRAȚIE !

Deodată s-a aprins lumina și am auzit o voce spunînd: „Controlați peste tot, că pe aici s-au ascuns!”. Ne-au descoperit și au strigat la noi să ieșim repede și să coborîm scara, cîte unul. Știam deja ce ne așteaptă! Pînă la recepție am mers numai cu bastoane și bocanci pe spinare, în stomac și în cap. Jos, în hol, în fața camerelor de filmat, nu ne-au mai lovit. Ne-au controlat doar să vadă dacă n-avem cumva arme sau cine știe ce la noi, timp în care eram filmați și fotografiați. Lovitura de baston pe care o primisem în timp ce mă ametise

deja. Mi s-a ordonat să ies și să mă urc într-o dubă. Drumul pînă acolo era străjuit de două siruri de polițiști cu scuturi și bastoane. Toți cei care treceau erau loviți cu bestialitate de către polițiști. Pe la jumătatea drumului am primit o nouă și puternică lovitură în cap, pierzîndu-mi cunoștința. Deasupra — îi auzeam, că de văzut nu mai vedeam —, se adunaseră vreo 4—5 polițiști care mă loveau cu picioarele în ficat, în stomac, în cap, pe unde nimereau, strigînd mereu: „Tu ce-ai căutat fă, aici? Vrei democrație? Na-ți democrație!” — și mă loveau cu bastoanele și cu bocancii. Într-un tirziu, doi dintre ei au fost de părere că era „destul” și m-au ridicat și m-au aruncat în duba plină cu „golani” năcuți în bătaie. Erau plini de singe, iar mașina supraincercată. Înăuntru, un aer foarte închis. De la atîtea lovituri, mulți urinasera pe ei.

UN STEAG ROȘU !

Afară se luminase. Mașina a mai oprit de două ori, iar pe la 7 ni s-a ordonat să coborîm, că „am ajuns”. Mulți dintre noi aveau vreun picior sau o mîină rupte, astfel încît cădeau din mașină pe asfalt ca niște saci. În curtea unde am fost coboriți erau parcate trei dube care ne aduseseră: 37-B-2512, 37-B-2513 și 37-B-2514, iar dintr-o dubă mai mică a Poliției, au fost descărcate alte 20 de persoane, tot din Piața. Patru elevi ai Școlii de Securitate de la Măgurele — abia atunci am aflat unde ne găseam — ne conduceau, cîte 4, la WC. Eram ținuți grupați, în fața fusese adusă icoana sfîntă de la Universitate pe care o primisem tocmai de la Putna. Un grup de elevi în uniforme gri-bleu vorbeau și rideau de noi. Apoi a venit un civil care ne-a spus că o să cam avem de așteptat, așa că să mergem în sala de ședințe. Acolo am descoperit cu surprindere lingă steagul țării, frumos aranjat, steagul roșu, comunist! Cîțiva dintre noi erau atît de slăbiți încît s-au

culcat, pur și simplu, pe mocheta galbenă, pătînd-o cu singele care mai curgea.

SE CAUTĂ UN ȚAP ISPĂȘITOR

Ancheța a început puțin după 12.00. Eram chemați pe rînd și scoși în curte, unde erau așezate, separat, numeroase mese, cu cîte două scaune, față în față. Unul pentru anchetator, celălalt pentru arestat. Anchetatorii erau îmbrăcați civil și nu făceau altceva decît să pună întrebări din care să reiasă că d-l Ion Rațiu ne-a plătit ca să stăm în Piața. Toți acești civili au fost recunoscuți de fiecare dintre noi ca fiind zi de zi și seară de seară printre noi, în Golania, și trăgînd cu urechea la cele ce se discuteau, de parcă noi am fi avut ceva de ascuns! Ancheta individuală dura vreo 15 minute, timp în care anchetatorii insistau să scriem în declarații că avem un lider și cine este acesta și că o să aibă dinșii „grijă de el”. Eu am fost întrebată dacă-l cunosc pe Marian Munteanu sau măcar vreun student, nu am cumva prieten vreun student? La răs-

punsul meu negativ a zis că e imposibil! Timp de 6 ore, toți cei care dăduseră declarații am fost ținuți în curte unde ni se făceau fotografiile pentru dosarul penal, cu număr de înregistrare — eu, personal, am avut nr. 843. — și ni s-au luat amprentele. Cîțiva dintre noi au fost chemați și la cabinetul medical pentru analize de singe care să indice dacă am fost sau nu drogați.

LĂSAȚI-I OMULUI PROTEZA !

Dar iată că a început ploaia. Am fost conduși într-un garaj gol, de mărimea unui teren de handbal. Ne-am așezat fiecare, cum am putut. În timp ce vorbeam cu cîțiva cunoscuți, apare un „golan” pe care-l cunoșteam de la Universitate, din Timișoara de loc. Tocmai fusese adus din chiar biroul comandantului, unde fusese chemat personal și bătut măr ca să recunoască faptul că Ion Rațiu ne-a plătit ca să ocupăm Piața și să stăm de veghe pe baricade. Acest timișorean se numește Eugen Ciocoiu (deși scăpat, în cele din urmă, de la Măgurele, acest băiat a rămas

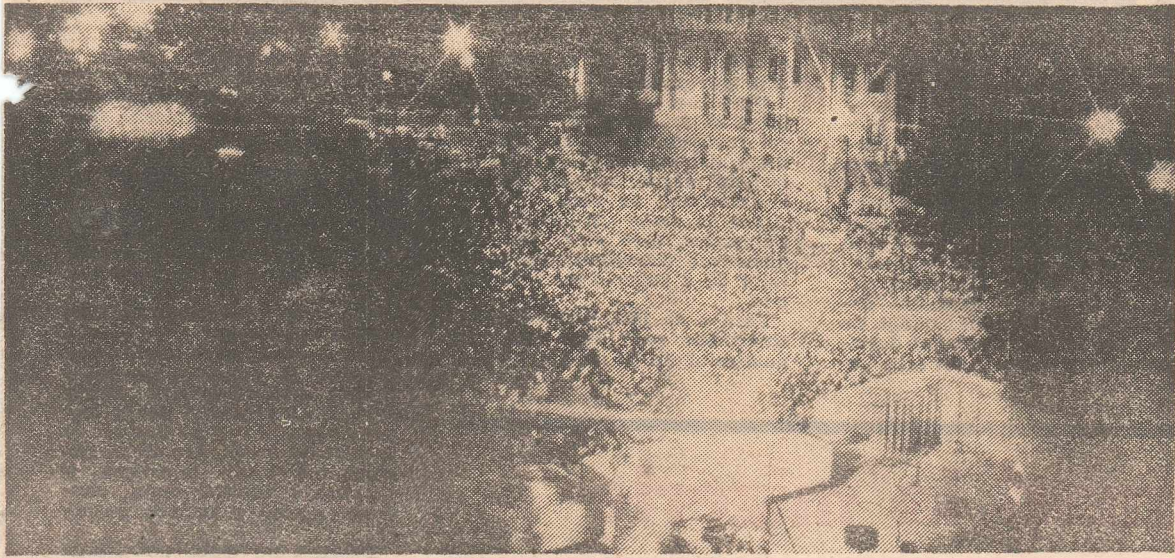
Începutul noii Golaniade? Fără balcon. Piața Universității își caută identitatea

*Mai bine haimana, decît trădător,
Mai bine huligan, decît dictator,
Mai bine golan, decît activist,
Mai bine mort, decît comunist!*

În 22 aprilie s-a împlinit un an de la debutul unui fenomen revoluționar și artistic unic în întreaga istorie a României de pînă acum, care va rămîne, alături de Săpînta nordului românesc, recordul de solidaritate umană într-o lume sfîșiată de suspiciune și disipare. Dacă revoluția din 17—22 Decembrie a fost furată și manipulată în interesul unei puteri fără nici o priză la generația tină, Piața Universității s-a născut din necesitatea de a răspunde tuturor contraforțelor interesate ale guvernanților actuali cu un autentic suflu revoluționar.

Demonstrația similară a studenților din Ucraina a dus la demisia primului ministru și altor funcționari trecători ai puterii, demonstrațiile din Bulgaria și Iugoslavia au restructurat virful piramidei guvernamentale, numai la noi echipa Iliescu nu vrea să cedeze deși n-are nici șansă să reziste pe aceeași pistă la maratonul propus de generația tină. N-a cedat acum un an cînd ar fi fost cazul. Ei, bine! Ce-a făcut puterea actuală de sub umbrela sa în răstimpul acestui an? Și-a întărit într-una puterea. Și-a mai realizat ceva, într-adevăr: a făcut tot posibi-

IN GOLANIA

cu o tinichea zdravă, „de coadă” care i-a asigurat reînnoirea la puscărie, actualmente fiind implicat într-un proces „original” despre care am relatat în nr. 14 al revistei noastre — n.n.). O altă victimă a dimineții de 13 iunie a fost un tânăr de 18 ani din Craiova, erou al Revoluției, venit în București, în Piața Universității, pentru a fi alături de noi. Acest „golani” și-a pierdut piciorul stâng în Revoluție și, cu mare dificultate, a reușit procurarea și fixarea unei proteze. Când au năvălit poliștii peste noi l-au dat afară din cort, l-au bătut „pentru că nu vrea să se ridice de jos, apoi l-au tras de picioare până la dubă, dislocându-i proteza din loc. În tabăra ZONEI LIBERE DE NEOCOMUNISM se afla o familie tină, cu copil. Timp de 38 de zile au stat împreună cu noi. Copilul lor și-a serbat ziua de naștere pe 2 iunie acolo la noi, între „golani”. Nimeni nu a mai văzut această familie din dimineața zilei de 13 iunie...”

I.M.G.B. A FĂCUT ORDINE ..

Institutul de Arhitectură, ora 11.30. Geamurile de la intrare

sînt sparte. O jumătate de ușă este baricadată cu mese, scaune, planșete. Se face un control riguros celor care vor să intre. Prezint legitimația. Unul dintre tinerii care asigură controlul are o vină urâtă la ochiul drept. Îl întreb ce i s-a întâmplat. Mă numesc Daniel Georgescu, sînt student în anul III la Arhitectură. Am fost lovit sub porticul școlii fiindcă am fost somat de către un muncitor — bănuiesc —, din grupul celor care scandau „I.M.G.B. face ordine !”, să strig : „Hai F.S.N.-ul !”. Eu i-am răspuns că nu vreau, iar cineva de lângă el m-a lovit. Când a venit grupul celor care își ziceau că sînt de la I.M.G.B., noi scandam lozinci anticomuniste, aici, lângă parcare. Cîțiva dintre noi au strigat atunci „F.S.N., F.S.N.” și-a adus lichelele !” și asta, probabil, i-a iritat. Vreo 30 de inși dintre ei s-au năpustit asupra noastră. A ieșit o busculă de pe urma căreia s-au spart geamurile. Atunci a venit la mine individul acela, m-a „agățat de haine, stătea cu pumnul gata să mă lovească. Spunea : „Hai, strigă : hai F.S.N.-ul !” I-am răspuns că nu vreau, de ce să strig ? Atunci el s-a prefăcut că mă lovește, apoi

că vrea să plece. Mi-am zis că e momentul să plec de acolo și să intru în școală, dacă nu vreau să iau bătaie, căci, practic, mă găseam în mijlocul lor. Dar nu am mai putut pleca fiindcă mă ținea cineva de haine, din spate. Când am vrut să văd ce mă ține, m-am trezit cu o lovitură în ochi. M-am smucit și am fugit înăuntru. Știu cumva ce s-a întâmplat de dimineață în Institut ? Da, știu. Trei studenți — două fete și un băiat — sînt arestați, alți doi colegi de-ai noștri au fost bătuți în urma descinderii Poliției... Se lucra la proiectele de diplomă și la cele de verificare. Mulți colegi au rămas noaptea în școală ca să-și termine proiectele. Mama Andrei — una dintre fetele arestate — a vorbit cu un maior (mr. Popovici?), întrebîndu-l unde poate să dea de urma fiicei sale sau unde s-ar putea interesa. A trebuit să îl întrebăm vreo 25 de minute ca să ne răspundă cum se numește. Și după asta s-a prefăcut că îl cheamă cineva și a dispărut...

PAUL VINICIUS ■

Cursa cu obstacole

Printre golani, înainte de revoluție

Golania, teritoriul liber de comunism, s-a născut înainte de revoluție, în plin sistem totalitar. Am fost martor la geneza acestui fenomen, fără să bănuiesc ce amploare va lua și ce înfrîngere va avea asupra mișcării politico-sociale din țară. Golaniada s-a născut din nemulțumire, din dorința de auto-dăpărire, de stringere a rîndurilor și de decantare a unei atitudini civice față de opresiune și opresori. Luni de zile, am trăit printre viitorii golani, scriitori, critici de artă, plasticieni, și nu numai, la Casa Scriitorilor. Afirm cu convingere că se dăduse cînaclului din Tei erau și ele dovezi ale unei germinații înnoitoare. Unii (Virgil Mazilescu) ne-au părăsit trecînd în neființă. Alții (Mircea Iorgulescu și Matei Visniec) au luat calea exilului, dar cohorta se mărea, prindea putere. Ce dezbateri, ce discuții palpitante generatoare de forțe și speranță ! Simțeam că se va întîmpla ceva. Colegii scriitori deveneau mai calmi și mai dirzi. Alții se inflăcărau și dădeau semne de nerăbdare. Pentru mine, scriitor maghiar ce avea dese contacte cu confrății români (nu lipsea nici Helmuth Britz care primea vești proaspete de la scriitori stabiliți în Germania) atitudinea lor, dezbaterile diferitelor probleme de ordin literar, social, politic a însemnat foarte mult. M-am apropiat de reprezentanții generației '80 ; i-am ascultat pe Al. Paleologu și Mihai Șora și, în sinea mea, am făcut comparație între ei și cunoștințele mele mai vechi (Ana Blandiana, Gelu Naum, Florin Mugur, Al. Zub) ca și cu reprezentanții perioadei interbelice pe care i-am cunoscut prin scrierile lor (Vasile Pârvan, Dimitrie Gusti). M-au fascinat niște trăsături comune :

ținuta etică elevată, receptivitatea la problematica ivită, spiritul de toleranță și lipsa prejudecăților.

În această perioadă au apărut în presă multe articole șovine. Al. Paleologu a găsit timp și cuvinte să mă liniștească. Îl preocupă și pe dinsul exodul crescînd al nemților, al maghiarilor, al evreilor : „E o hemoragie catastrofală. Prezența minorităților, conviețuirea lor pe aceste meleaguri a dat o culoare aparte României. Domnule Balogh, aceste articole nu reprezintă vocea poporului român. A propoz, ți-am citit poezia „Găuri negre”. Ai o găselniță remarcabilă : intestinocefalii. E o caracterizare foarte expresivă a acestor exponenți”. Mihai Șora m-a întrebat o dată : „Cum de scrii și românește ? Cum ai ajuns la această performanță ?” „Din nevoia de comunicare directă, nemijlocită ; nu sînt singurul... George Șbârcea a scris două cărți excelente în limba maghiară despre prieteni, despre colaborarea româno-maghiară. Gestul lui de mare însemnatate, dar firesc, nu trebuie să rămînă fără răspuns. Iar mecanismul bilingvismului încă nu l-am cercetat. A pornit ca din senin, în mod neașteptat și pentru mine. Probabil e o necesitate interioară, motivată și de condițiile în care trăiesc și de prietenii români care mă înconjoară cu căldură”.

Ce a urmat se cunoaște. A devenit istorie. Piața Universității, Golaniada cu luminile și cu umbrele ei a devenit un model, un mesaj către lume și către noi înșine : purificare, morală, solidaritate și asanare social-politică, premise ale nașterii.

22 aprilie 1991

BALOGH JOZSEF ■

Piața Universității, seria a II-a

lul să mușmalizeze adevărul despre evenimentele din Decembrie și despre mineriada care a scaldat în sînge Piața Universității. E singurul lucru remarcabil care va intra în istoria anului trecut. În rest, numai mărunțisuri subistorice. Cîrpeți și buturici. Și noile prețuri pe fundul prăpastiei.

După un an de zile, Piața Universității a renăscut cu aceeași speranță și vitalitate : Arhitectura plutește pe flacăra luminărilor, rondul fîntîni din Lăța ei este împodobit cu straturi de flori cum n-a avut niciodată, nici o putere din lume, o cruce

uriasă de laele se așterne pe trotuar spre tricolorul din mijlocul rondului, intrările în zonă au fost oprite, de data aceasta, nu de baricadă ci cu lanțuri de flori, sub balconul Universității aceeași lume strigă aceleși cuvinte ca acum un an : „ILIESCU MINCINOS / JOS, JOS, JOS”, „NU MAI VREM / NICI UN PIC / PREȘEDINTE BOLSEVIC”. Ca și cum timpul s-ar fi oprit în loc, exact după un an Piața Universității continuă să erupă. Nimic nu s-a schimbat în România. Decît din rău în mai rău.

Neschimbați au rămas și po-

liștii. Au așteptat să se întunece ca să poată năvăli peste cei din Piață. Același scenariu ca anul trecut. Ceva mai rafinat. De după Național, de la Inter, de pe străduțele Arhitecturii, bătînd cu bastoanele în scuturi, cu căștile pe cap și viziunile trase, scîndării singurului și cosmonauții bastonului au tăbărit din nou pe cei cu drapele tricolor și flori în miini : pentru cîteva minute, „traficul rutier a fost redat circulației”. Nici măcar la împlinirea unui an de la începerea celui mai lung miting din istoria umanității nu se poate sărbători. Bastoanele și

scuturile năvălesc inclusiv pe trotuare, ocupîndu-le și alungînd lumea pe întinsecatele străduțe lăturalnice. Și cînd Piața era mai plină de uniforme blindate, un drapel înalt străbate bulevardul de la Inter la Troița eroilor, inhibînd poliția română : poetul Florin Iaru e din nou în mijloc cu un curaj ce salvează întreaga literatură română.

Tot în 22 aprilie a avut loc premiera filmului „Piața Universității” realizat acum un an în nopțile vegherii. Ieșind de la film, spectatori au intrat direct în Piață, cîntînd și scîndînd. Între imaginea documentară și

realitate, nici o diferență. Între artă și realitate, aceleași bastoane. Nici un film din istoria cinematografului nu cred c-a avut acest trist privilegiu. Seria a doua a filmului „Piața Universității” a început deja. Dar să sperăm că măcar de data aceasta va sfîrși altfel. Domnule președinte, măcar pentru un final frumos de film, pentru atît de așteptatul happy-end, dați-vă urgent demisia ! Altfel riscăm să apucăm sfîrșitul lumii (comunism) și intrarea în mileniul III tot strigînd fără odihnă „JOS ILIESCU !”.

ION ZUBAȘCU ■

SE DESFIINȚEAZĂ ȘCOALA?

Școli semănând cu taberele pentru refugiații Europei de est, în care elevi și profesori stau claie peste grămadă, făcând ore pe bandă rulantă, cu pauze de 5 minute. În patru schimburi, în foc continuu.

Clase cu o prezență zilnică de 30-40 de copii, în pofida Hotărârii guvernamentale 487 din 1990, care stabilea numărul maxim la 25, dar nu se ostenea să aloce bani pentru construirea unor școli noi, nici să înapoieze spațiile aflate cindva în posesia Ministerului Învățămîntului. În București, spre exemplu, în jur de 28 de clădiri se află sub ocupația a felurite instituții, care mai de care mai onorabile, mai nedreptățite de soarta crudă. Una dintre ele se numește S.R.I.

Salarii jalnice la care privește cu dispreț plină și un plutonier-major. Pensii meschine, cît solda de ostaș socialist. Dl. ministru Gheorghe Ștefan, veșnic tînar și ferice, a rețezat fără drept de apel speranța sindicatelor (întîlnirea din 17 decembrie). „Dacă se dorește majorarea pensilor personalului didactic conform grupelor I sau II, aceasta nu este posibilă. Munca în școală nu este estimată cu munca în subteran, sectoare grele etc.”

Ani în șir de ore suplimentare, de concedii medicale nepătate. Toamnă de toamnă munca în agricultura scumpei noastre patrii. Trimestru de trimestru, coșmarul sticlelor, borcanelor, hîrtiei, plantelor medicinale, fierului vechi, castanelor...

Te uiți astăzi, la un an și jumătate, după Decembrie și profesorii apar la fel de modest îmbrăcați, la fel de speriați pentru viitorul copiilor pe care nu-și permit să-î trimită în vacanță nici pînă la Sibiu, darămite pînă la Lyon. În schimb, primul-ministru declară nonșalant că multe s-au

schimbat în învățămînt, iar ministrul de resort trăiește o uluială dojenitoare la fiecare întîlnire cu sindicatele „adverse”: ce mai vor? de ce nu dovedesc înaltă conștiință patriotică? de ce nu se potolește?

Pentru că cele mai mici salarii continuă să fie — în tradiția neagră a zgîrceniei socialiste — tocmai salariile intelectualilor.

Discuțiile au debutat la sfîrșitul lui octombrie '90, dar Ministerul Învățămîntului a valsat mai mult de o lună pînă să accepte cîteva puncte dintre

ministerului și Inspectoratelor școlare — în deprimanta lor majoritate aceiași dintotdeauna — și-au încasat adaosul în proporție de 91,2 la sută! Nu-i bai! Cine-mparte, parte-și face. Dar rămîne oricum de mirare de ce tună și fulgeră guvernării reproșînd sindicatelor tehnicile de presiune la care mai recurg, dacă abia după tensiunea unei zile de grevă generală în școli — într-un decembrie '90 exploziv, minat de alte cîteva tentative curat destabilizatoare — s-a putut crea Co-

promis că vor fi susținute în fața guvernului.

Din acest moment lucrurile încep să se complice: Ministerul Învățămîntului se răzgîndește, o nouă rundă de convorbiri, în martie, reușește să nemulțumească pe toată lumea. Apare în scenă și Ministerul Finanțelor, care vrea să demonstreze imposibilitatea bugetului de a suporta măririle dorite.

Fără a se lăsa impresionate, sindicatele reamintesc prin comunicatul din 30 martie că gre-

primească, în sfîrșit, răspuns.

Dar întrevăderea din 16 aprilie nu aduce nimic nou. Ministerul Finanțelor înaintează spre aprobare — nu spre dezbatere! — o variantă de mărire a salariilor cu 38 la sută, insistînd în ideea că aceasta este și fundamentată economic. Ministerul Muncii oferă o mărire cu 67 la sută, dar, ca un făcut, această variantă nu este fundamentată economic.

Din nou sindicatele păcălite acordă ultimatum.

Legea soluționării conflictelor colective de muncă a acordat o atenție specială tocmai acelor sindicaliști retribuiți de la bugetul statului: ei au dreptul de a declanșa grevă, dar nu au posibilitatea reală; în schimb li se asigură liderilor toate condițiile pentru a infunda pușcăria.

Desigur, nu toate activitățile bugetare se bucură de același regim; armata, internele, SRI-ul nu vor fi aduse niciodată în situația de a implora „bunăvoința guvernului, membrii acestor instituții nu trebuie să amenințe cu greva, nu trebuie să-și coboare cerințele trailului zilnic sub nivelul decenței, liberalizarea prețurilor n-a avut efectul unei explozii cu dinamică în familiile pe care le păstoresc. Tot astfel, bugetul alocat a permis modernizarea, refacerea efectivelor din dotare, suplimentarea schemei de încadrare pentru că guvernătorii li s-a părut că asigură țării liniștea, echilibrul, ba chiar progresul!

E chiar atît de greu pentru tehnocrații de renume mondial să înțeleagă că nici tulburările de stradă, nici agenițiile străine, nici vreo invazie militară nu duc mai rapid spre ruina acestei țări decît nesocotirea materiei umane?

OLTEA MUTULESCU ■

Condamnați la mizerie

revendicările complexe ale sindicatelor. În plus, nu s-a sfiit să refuze la una dintre întrevăderi prezența d-lui Cătălin Croitoru sub acuzația ridicolă de implicare a acestuia într-un dosar „penal” (onor Ministerul este abonat la dosarele Securității?)

Profesorii au știut de la bun început care le sînt drepturile, însă au așteptat plini de înțelegere ca ministerul să-și respecte eternele promisiuni. Astfel, una dintre principalele revendicări a fost aceea de acordare a adaosului financiar pentru perioada 1986-1989. A fost nevoie de mitinguri în fața ministerului, de negocieri ratate și de o zi de grevă — 12 decembrie '90 — pentru ca dl. Gheorghe Ștefan să aprobe cerința arzătoare a sindicatelor. Totuși din patru salarii cvenite fiecărui profesor, la nivel național s-au acordat în medie două salarii. Aceasta în timp ce angajații

misia mixtă Ministerul Învățămîntului și Științei — Sindicate?

Îngrozite de perspectiva sumbră a liberalizării de primăvară, sindicatele învățămîntului au luat în serios Protocolul încheiat în 17 decembrie, ce reușea comisei dreptul la negocieri periodice. Evident că s-a pus problema salariilor. În cursul primelor luni ale anului 1991 au avut loc atît întîlniri între sindicate — pentru a stabili o platformă comună de revendicări, cît și în cadrul comisiei mixte. Întrunirea din 15 februarie a.c. a avut loc după clasică amenințare cu greva — se pare singura în stare să alarmeze ministerul, singura în măsură de a-i determina pe cei responsabili să privească serios propunerile sindicatelor. Oricum, după contraziceri epuizante între părți, însuși ministrul învățămîntului a recunoscut că cererile sînt rezonabile și a

va de la sfîrșitul anului trecut nu s-a încheiat, ci a fost doar suspendată. De aceea, exasperat de tergiversări, Sindicatul Învățămîntului Preuniversitar din România — SIPR — anunță că prima zi a trimestrului al treilea va relua acțiunea de protest întreruptă în decembrie. Ministerul Învățămîntului adoptă iar tactica amînării: are loc o întîlnire în 11 aprilie — dezamorsîndu-se astfel greva preconizată pentru 8 aprilie —, se discută și cu reprezentanți ai Ministerului Muncii; împreună cu membrii SIPR-ului se află și membri ai SANITAS-ului (problemele comune li determină să pregătească înființarea unei Confederații a sindicatelor din unitățile bugetare). Se promite o atență analiză a variantei de salarizare propuse de cei direct interesați, se stabilește o altă întîlnire la care sindicatele să

Era toamna, tirziu. Stăteam de șase săptămîni în „practică” pe o tarla a C.A.P.-ului Sagna (Neamț) la o distanță de 7 km. de școală. De sus cădea din cînd în cînd o ploaie mărunțică și rece. Apoi începea vîntul. Copiii adunau cartofi din noroiul brazdelor și-i cărau în grămezi negre, parcă de cărbuni. Atunci am văzut mașina; era un „ARO” de culoare deschisă din care au coborît cîteva tovarăși. Știam ce aveam de făcut, așa cum, de altfel, știau și colegele mele. Ne-am întors cu spatele, ca să nu vedem tristețea, umilința și durerea din ochi și am aruncat în glod cei cîteva cartofi. Eu i-am scos din buzunarul pardesiului, ele din poșete. Tovarășii s-au apropiat încrunțați, și-au notat preocupări cifrele „realizărilor” și, brusc, s-au declarat nemulțumiți: constataseră că profesorii nu lucraseră „efectiv”. Și, apoi, „mai multă inimă, tovarăși! Trebuie să aducem prinosul nostru de recunoștință!” Își începu un activist discursul, dar îl întrerupse repede văzînd că intrase cu pantofii într-o băltoacă. „Asta-i, mai spuse, ia, să auzim un cîntec pionic-resc. Hai, copii!” Profesorul de muzică lunecînd prin noroi i-a făcut gustul tovarășului; a dat tonul. Iar copiii, flămînzi și înfrigurați, cu ochii tînați la activist au început: „Soarele și pioniarii”.

Cîntam și noi alături de copii și nici astăzi nu știu dacă ploaia ni se prelingea pe obraji sau erau chiar lacrimile noastre.

A venit Revoluția, dar pentru slujitorii catedrei, prea puține lucruri s-au schimbat: „neproducivii” au cele mai mici salarii din categoria tuturor intelectualilor. Uneori, cînd se uită scara la televizor, îi ascultă pe foștii tovarăși vorbindu-le despre binefacerile democrației. Sînt tot aceia care opreau mașinile la marginea tarlăcelor și inspectau „frontul de lucru”. Ca și altădată, nici astăzi nu le trece prin cap să facă vreun gest reparativ pentru cei mai săraci dintre in-

telectualii. Spun aceleași prăpăstii despre „dascăl”, „profesie nobilă” — cuvinte care n-au ținut și nici nu țin loc de mincare și de îmbrăcăminte. Și de viață decentă.

„Pe drumul de costișă
ce duce la Vaslui”

Cine mai dorește astăzi să plece cadru didactic la țară?

socialismului” i-a sărăcit și pe țărani, așa că au început să se uite cu jînd la salariile „bucetariilor”. Au mărit prețul la gazde, i-au încărcat la carul de lemne, le-au vîndut găina și oul mai scump. „Cadrele” și-au urmat calvarul navetei făcînd economie la cîteva sute de lei. Asta i-a costat sănătatea; după cîteva ani de navetă, erau un om sfîrșit. Distanța obositoare, salariile mici și umilințele de tot

Numărul acestor „profesori” de ocazie tînde să crească; în comuna Dragomirești sînt 42, în Todirești 36, în Văleni 37, în Lunca Banu 34 și lista poate continua. „Este o soluție de cosmetică, continuă dl. inspector; cadrele nu se pot forma peste noapte. La ultima sesiune cu directorii de licee am pus problema orientării elevilor spre facultăți cu profil didactic. Întrebarea este cine va

mămica?” Fata din cîntec nici nu voia să audă de așa ceva; ce să facă ea c-un sărăntoc de profesor? „Nu, nu, mămică, nu”. Bine orientată de familie, fata își visa altceva: „Milicia-nul e de mine”. Am aflat apoi cu toții că fata avea dreptate.

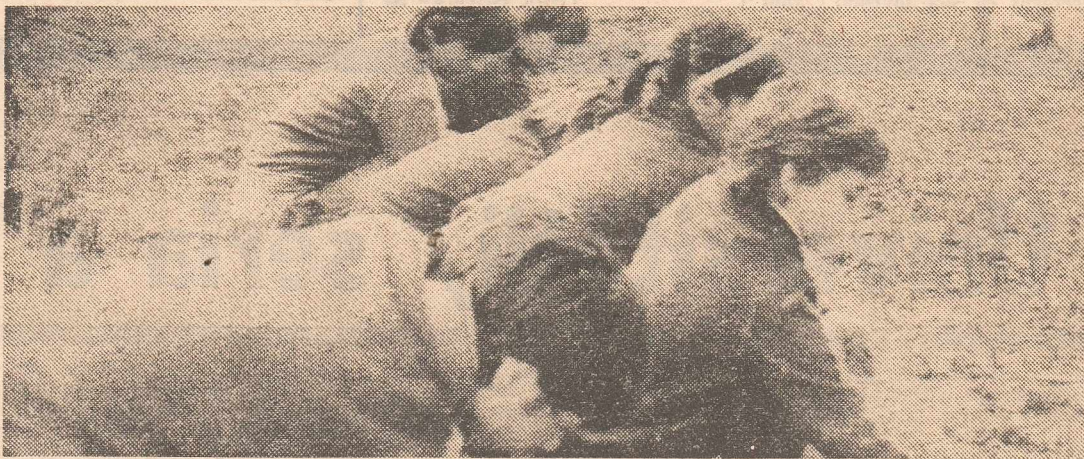
În 1974, cu un salariu de profesor nu se putea cumpăra un costum de haine. Se puteau cumpăra, în schimb, aproape 10 cămăși. Astăzi se mai pot cumpăra doar 6 cămăși, iar despre costum nici nu poate fi vorba. Oricît de mult și-ar chibzui banii, omul școlii va constata că nici pe jumătate nu-și poate asigura strictul necesar. Oare nu vrea să priceapă nimeni că nu are cu ce-și întreține familia?

„Mă numesc Mărieș Gabriela și sînt profesor de biologie într-o comună din județul Neamț. Am o vechime în învățămînt de 23 de ani, gradul didactic definitiv și un salariu de 3673 lei. Dacă-mi ajung banii? Cum să-mi ajungă? Sînt văduvă și am un copil bolnav. A fost așa acum 3 ani, din cauza practicii agricole, mî-a răcit copilul pe cîmp și a făcut tuberculoză pulmonară. Din cauza seringilor nesterilizate, copilul a făcut și o hepatită serică. Medicamentele tuberculostatice i-au adus și un ulcer gastroduodenal. Ultimul tratament al copilului, la stațiunea Govora, m-a costat 2600 de lei. I-am mai dat și ceva bani de buzunar, mi-am mai oprit și mie 100 de lei pentru mîncare. Medicamentele mă costă enorm; de exemplu un Cenin, care mi-a fost recomandat, costă 1500 de lei, două flaconașe. Nu știu ce-o să fac; mi-e foarte greu”.

„Cu plata unei ore de curs poți să-ți cumperi o pereche de ciorapi. Foștii mei profesori, familia Căpitanu, spuneau că din banii de concediu puteau să-și permită să meargă în vacanță o lună în Franța și o lună în Elveția. Astăzi o familie de profesori n-are bani nici pentru litoralul românesc” (Dorin Văideanu, prof. fizică, Liceul I Roman)

AL. MIHĂILĂ ■

Cine l-a ucis pe Domnu' Trandafir?

Satele sînt așa cum sînt, adică aruncate pe spinări de deal, presărate de-a lungul pădurilor, multe scufundate în lut — unde nu poți ajunge, în anumiite anotimpuri, decît călare. În cele mai depărtate, timpul parcă a încetînit, se trăiește ca acum 100 de ani. Sătenii au dorit întotdeauna să aibă doctor, popă și învățător; pe toți i-au ajutat cum au putut. „Victoria

felul l-au făcut pe educatori să părăsească satele. În județul Vaslui, îmi relatează dl. inspector general adjunct Constantin Cozma, copiii vor simți dureros lipsa celor 91 de educatoare, 202 învățători și 826 de profesori. Sînt așteptați la catedre 129 de profesori de limba română. Pînă la venirea lor, „Sergentul” și „Peneș Curcanul” vor fi predați de suplinitori necalificați.

dori să le urmeze?”

„Fata mamei,
ce-ai vrea tu?”

Eram tineri și nebuni; terminasem filologia, treceam pe sub teii înmiresmați ai Copoului și cîntam toți absolvenții din grupă: „Fata mamei, ce-ai vrea tu? / Profesor să-ți dea

— Credeți, domnule senator, că puteți ghici care este prima întrebare pe care vreau să v-o pun?

— Nu cumva: cine sînteți dumneavoastră, domnule...?

— Exact.

— Nu prea-mi place să vorbesc despre mine. Am să spun totuși câteva cuvinte. Sînt moldovean. M-am născut în una din podgoriile de pe malul Siretului, Nicorești, din părinți viticultori. Am făcut liceul la Mănăstirea Dealu, în perioada cînd era înscris la același liceu și regele Mihai, pe atunci prinț moștenitor, mare voievod de Alba-Iulia. Fiind din aceeași generație, am avut ocazia să-l cunosc foarte bine. După terminarea liceului, am făcut Facultatea de Drept. În timp ce eram student, mi-am început și activitatea politică.

Poate nici n-aș fi făcut politică...

— Aveați o înclinație deosebită pentru această activitate, vă preocupă de aproape politica?

— Nicidecum. Poate că nici n-aș fi făcut politică dacă, în primul an de studenție fiind,

— În costume de croială englezească, bind cafea, fumind Kent și acordind interviuri...

— ...că n-am avut nici o legătură cu exteriorul. De moartea tatălui am aflat abia la ieșirea din închisoare, la 6 ani după deces. Dar destul cu viața mea, cred că nu reprezintă un caz deosebit, știut fiind că și alții din generația mea au stat cu zecile de ani prin închisori și lagăre pentru ideile lor. Să trecem mai bine la împliniri din zilele noastre.

Am pornit din nou la drum luînd-o de la zero

— Cum s-a implicat P.N.L. în viața politică a țării după revoluție?

— Pentru Partidul Liberal, după decembrie 1989 s-au pus probleme deosebit de dificile. Din cei vechi, rămăseseră puțini, și erau la o vîrstă destul de înaintată. După 50 de ani de dictatură, nici măcar resturi de Partid Liberal nu mai existau. Așa că s-a pus problema reluării P.L. de la zero. Trebuia să descoperim în cele trei generații ce crescuseră sub regim comunist acele elemente iubitoare de libertate și de democrație, chiar

te, celor ce nu doreau ca noi să devenim un partid puternic, iar pe de altă parte, să nu vă fie cu supărare, dumneavoastră, ziariștilor. Ca și la partide, și în lumea presei au apărut, ca să zicem așa, cadre noi, intrucît publicațiile, de la citeva sute au ajuns la citeva mii. În aceste condiții, ziariștii profesioniști, care cunoșteau limitele morale ale profesiunii, au rămas puțini, și nici aceștia n-au manifestat cu toții prea multă bunăvoință față de noi.

„O anumită parte a presei“

— Dacă înțeleg bine, aveți unele supărări cu presa?

— O, nu, nu cu presa în totalitatea ei. Foarte mulți ziariști și numeroase publicații înțeleg comandamentele momentului, își fac bine și corect meseria. Amintesc, de asemenea, și faptul că descopăr articole deosebit de interesante și bine scrise, pe care, oricît de obosit aș fi cînd ajung acasă, nu pot să nu le citesc înainte de-a mă culca. Eu am în vedere aici „o anumită

„Data viitoare cu cine voi sta la pușcărie, cu Petre Roman sau cu Ion Iliescu?“

Interviu cu domnul senator IONEL SĂNDULESCU

n-aș fi avut un conflict cu comandantul poliției legionare din „cultă (era în timpul guvernării legionare). Acest conflict, în atmosfera de teroare care era instaurată în facultăți, a fost ca o flăcără ce s-a aprins și în jurul căreia s-au strîns toți cei ce nu vedeau cu ochi buni respectivul sistem politic, făcînd din mine liderul lor. Pe măsură ce anii au trecut, mișcarea studențească împotriva dictaturii s-a intensificat, însă în primii ani n-am aparținut unui partid anume. Abia în 1943, împreună cu Radu Câmpeanu și cu alți 2-3 colegi am pus bazele Tineretului Studențesc Liberal. După 1944, pînă în 1948, am fost președintele Tineretului Național Liberal din București, fapt care a atras după sine automat arestarea mea în 16 martie 1948. Siguranța de atunci avea să-mi plătească o poliță — plată pusă în lucrare de conferința miniștrilor de externe de la Moscova —, și anume mișcarea tineretului din București de la 8 noiembrie 1945.

Spre știința celor ce se vaită de regimul din închisori

— Cît timp ați stat la pușcărie?

— Zece ani. Imi vine greu să vorbesc de perioada anilor în care am fost închis, eram la vîrsta celor mai frumoși ani din viața unui om, între 26 și 36 de ani. Amintesc doar, spre știința tuturor, dar în primul rînd a celor ce se vaită acum de regimul din închisoriile în care sînt ținuți...

dacă știau și înțelegeau foarte puțin din aceste noțiuni. În ciuda criticilor care ni s-au adus pentru procentul relativ mic pe care l-am obținut la alegeri (n-aș vrea să mai discut felul cum s-a desfășurat campania electorală și nici să revin asupra faptului că alegerile n-au fost corecte), personal consider că acest procent mic constituie totuși un succes foarte mare, pe care l-am obținut pornind doar cu citeva luni înainte practic de la nimic. Încă din primele zile ce-au urmat revoluției, am căutat să ne implicăm pe deplin în viața politică a țării. Am păstrat din Partidul Liberal doar tradițiile lui și dragostea pentru libertate, încercînd să elaborăm un program care să răspundă în cît mai mare măsură momentului social-politic pe care-l parcurgem. Cu alte cuvinte, un program modern, în care am ținut seama de experiența, de rezultatele dar și de greșelile democrațiilor de veche tradiție.

— Ce dificultăți ați întîmpinat?

— Ca orice partid nou — pentru că eram totuși, în ciuda faptului că sîntem un partid istoric, un partid cu totul nou, legat de trecut doar prin numele pe care-l purtam și prin cîțiva oameni care făcuseră cîndva parte din tineretul liberal —, n-am putut să realizăm un partid care să nu aibă și uscături. Am fost frămîntați pe plan intern de o serie de probleme pe care am încercat să le rezolvăm pornind de la linia moralității ce trebuie să stea la baza oricărui partid, dar am avut și dificultăți din afară. Acestea se datorau, pe de o par-

te a presei, dar nu în sensul în care sintagma a fost folosită pînă acum de reprezentanți ai puterii pentru a desemna presa de opoziție sau independentă care-i critică. Eu mă refer la presa de scandal, indiferent ce orientare are ea, deci la acei ziariști care, atît în goană după senzațional, cît și din alte motive, se dedau la insulte, calomnii, improașcă cu noroi, dau dovadă de rea credință. Această presă, în loc să-i ajute pe oameni să învețe democrația, să-i formeze, să-i pregătească pentru viața democratică pe care vrem s-o instaurăm în țară, nu face decît să amplifice și mai mult deuta în care oamenii se află. M-a mirat și m-a întristat o anumită lipsă de fair-play din partea unor ziariști. Să vă dau un exemplu. Guvernul a elaborat un proiect de lege a presei. În calitatea mea de președinte al Comisiei senatoriale de cultură, artă și difuzare a emisiilor, după ce-am discutat cu colegii mei din Senat proiectul respectiv, am considerat normal ca înainte de-a da drumul mai departe legii să mă consult cu cei în cauză, cu reprezentanții breslei. Proiectul, se știe, prevedea sancțiuni foarte aspre împotriva ziariștilor care atacau anumite personalități. După o discuție de mai multe ore, am căzut la învoială: respectivul proiect de lege să nu fie predat Senatului, rămînînd în sertarul meu, iar asociațiile și sindicatele ziariștilor să elaboreze un cod moral-profesional al celor ce practică meseria de gazetar, cei prezenți luîndu-și angajamentul ca pînă la 1 mai să ne predea acest cod, iar în toată această

perioadă atacurile, calomniile, insultele, amestecurile în viața particulară să dispară din presă. Rezultatul: primul care a fost atacat după această întîlnire am fost eu.

Forțe vizibile și forțe invizibile

— Cum apreciați situația politică de acum din România?

— Aș vrea să vă mărturisesc că este prima oară cînd dau glas unor idei care mă frămîntă, fiindcă sînt din ce în ce mai liniștit de modul în care evoluează situația politică în țara noastră. Aparent, s-ar părea că sînt două forțe, una reprezentată de putere, de cei care guvernează, și alta de opoziție, o opoziție care încă nu a înțeles faptul că prin dispersarea ei în diverse fracțiuni, grupuri și gurpulețe, nu face altceva decît să slăbească puterea de atac și consistența puștelor partide care ar putea să opună o rezistență fermă actualului regim, încercînd să bareze drumul spre dezastrul economic, social și politic spre care ne îndreptăm. Am început prin a spune că aparent există aceste forțe. Dar ceea ce mă îngrijorează în mod deosebit este faptul că intuiția mea politică îmi spune că în afara lor sînt și alte forțe care acționează, pe care deocamdată nu le cunoaștem decît foarte puțin și nici nu putem bănuî cît de puternice și de periculoase pot deveni la un moment dat prin primirea în rîndurile lor a maselor de nemulțumiți care cresc pe zi ce trece.

— Ce-i de făcut?

— Despre asta o să discutăm cu alt prilej. Acum aș vrea doar, în încheiere, să subliniez încă o dată pericolul pe care-l reprezintă forțele subterane.

— Ce fel de forțe?

— Mă gîndesc la două extreme: stînga, reprezentată printr-un partid comunist, unde oamenii care nu pot renunța la vechile lor convingeri, dar și alții, din alte motive, organizează în subteran un front necunoscut nouă și pun la punct celelele și rețelele, cum au mai făcut și altă dată, iar, pe de altă parte, la extrema dreaptă, care, și cea vizibilă, dar, mai ales, cea invizibilă, profitînd de nemulțumirile — să fim cinstiți și corecți și să recunoaștem, nemulțumiri care sînt ale întregului popor —, ce devine din ce în ce mai puternic. Și-n nopțile mele de nesomn stau și mă întreb: oare nu cumva actualul guvern, care nu vrea să renunțe la putere, și actuala opoziție, care nu vrea să înțeleagă că numai unită poate cuceri puterea vor fi prinse la mijloc între aceste două valuri și sfîrșite, aruncate în afara jocului, politic?

Cu cine voi sta la pușcărie?

— Ce-i de făcut?

— Despre asta o să discutăm cu alt prilej. Acum aș vrea doar, în încheiere, să subliniez încă o dată pericolul mare pe care-l reprezintă forțele subterane. Am amintit de conflictul cu conducătorul legionarilor. În 1948, cînd am fost arestat și adus într-o celulă din subsolul clădirii în care ne aflăm acum, unde pe atunci era instalat Ministerul Afacerilor Interne, noaptea am fost aruncat într-o celulă unde, la lumina palidă a unui bec chior, am descoperit că mai era cineva. Uitîndu-mă mai bine, am descoperit că era chiar comandantul legionar de la Facultatea de Drept, comandant cu care eu mă războisem atîta. Stau și mă întreb că dacă cele două valuri ne vor mătura și ne vor strivi pe noi toți cei care azi ne jucăm de-a libertatea și de-a democrația și nu izbutim să ne înțelegem și nu izbutim să fim ce-am fost, eu cu cine voi nimeri în celulă, cu Petre Roman sau cu Ion Iliescu?

ION D. GOIA

E ceasul al doisprezecelea

Avînd în vedere convergența multora dintre ideile pe care le conștin, considerăm util ca împreună cu această primă parte a interviului cu domnul senator IONEL SĂNDULESCU să publicăm și un fragment dintr-un comentariu al postului de radio „Deutsche Welle“.

„Conștinind ultimele sondaje de opinie, se constată o scădere la jumătate a popularității partidului de guvernămînt — Frontul Salvării Naționale —, ceea ce înseamnă că, dacă alegerile parlamentare ar avea loc în prezent, această formațiune n-ar mai obține majoritatea absolută. Pe de altă parte, aceleași sondaje nu indică nicidecum o creștere corespunzătoare a popularității partidelor din opoziție. Potrivit unei înțelegeri recente, cele trei partide istorice — Partidul Național Țărănesc creștin și democrat, Partidul Național Liberal și Partidul Social Democrat —, U.D.M.R. și Alianța Civică, au decis să se sprijine reciproc și să se prezinte la viitoarele alegeri cu o listă comună. E un bun început, dar nu este suficient. Este adevărat că guvernul a pierdut un timp prețios, tergiversînd atît democratizarea, cît și introducerea economiei de piață și demonstrîndu-și în acest fel incapacitatea de a guverna. Dar opoziția a pierdut și ea un timp prețios, întîrziînd să se unească, să adopte o poziție clară, să se afirme cu programe alternative convingătoare și să-și asigure o bază de masă, prin intensificarea activității politice în rîndurile muncitorilor și țăranilor. Căci, dacă popularitatea guvernului este în scădere, iar cea a opoziției nu crește, există un serios pericol ca masele să se lase amăgite de demagogia populistă a unor formațiuni politice extremiste, ce se situează în afara spectrului democratic, de felul organizației neo-fasciste „Vatra Românească“. Mai există și pericolul, deocamdată teoretic, dar care în caz de acutizare a crizei nu poate fi exclus, al unui puci militar. În aceste circumstanțe, se pune întrebarea: «Este oare opoziția democratică, parlamentară și extraparlamentară, aptă să preia răspunderea guvernamentală?». Din păcate, răspunsul este, deocamdată, «nu». Pentru aceasta, nu este suficientă numai unirea forțelor, la care am asistat, pare-se, nu de mult. Aceasta este numai un prim pas, căruia ar trebui să-i urmeze, în scurt timp, mulți alții, cum ar fi crearea unor programe clare și convingătoare, reorganizarea activității, stabilirea unor contacte și legături cu masele de muncitori și țărani și multe altele. Căci, prea mult timp nu mai rămîne. E ceasul al doisprezecelea“.

MIHAI STĂNESCU

Geamgiii la mare preț!

Odată, nu-i prea mult de-a-tunci, cu largul concurs al lui Ion Dincă, zis Dincă-Balcôn, zis Ion-Teleagă, se interzisese, prin poruncă-decret, ilegală, și închiderea balcoanelor sau logiilor de la bloc, în pofida faptului că oamenii tremurau de mama focului, iar frigul vîntul și praful bîntuiau prin apartamente. Cine îndrăznea să încalce „porunca“, era amendat și siluit să-și demonteze lucrarea.

A venit însă Revoluția. Azi, locatarii sînt liberi să facă ce vor cu balcoanele și logiile lor, respectînd o singură condiție: închiderea să fie cît mai estetică executată, să nu dăuneze arhitecturii generale a imobilului. La fel ca mulți alții, și colocatarul meu Nae Prepușgel din București, Calea Moșilor nr. 221, a chemat deunăzi sudorii și și-a închis balconul cu un cadru de fier-cornier. A dat fuga pînă la unitatea cooperatistă

specializată, situată la parterul blocului 48 bis din Calea Moșilor nr. 308, și l-a rugat pe seful geamgiilor să trimită pe careva la domiciliu, să măsoare și să-i monteze și lui geamurile. Era pe 23 martie a.c., sîmbăta, în jurul orelor 12. Responsabilul lucra singur în prăvălie, în timp ce alături, într-o încăpere mai mică, trei geamgii chefilu manevrau de zor o sticlă cu tărie. Dialogul, povestit cu lux de amănunte de colocatarul

meu, a decurs în felul următor:

— Aveți, vă rog, geam de 4 milimetri grosime?

— Da, avem! răspunde scurt responsabilul. Costă cam 250 lei metru pătrat...

— Aș dori și eu să pun niște geamuri la balcon. V-aș fi îndatorat dacă a-ți trimite un domn geamgiu să ia măsura și să execute întreaga lucrare.

— N-avem geamgii de trimis la bloc!

— Ce-l facem atunci? Știți, stau tot pe Calea Moșilor, pe aci, pe-aproape.

— Aduceți-l la noi balconul!... Altfel, nu putem. Nimeni nu

vrea să se mai facă astăzi geamgiu... conchide grav meșteru-responsabil.

— Și, totuși, poate că trimiteți pe cineva... Firește, nu degrabă... mai încercă descurajat, clientul.

Fără nici un alt rezultat, însă, în afara citorva voci turmentate din camera chefililor care îl luară la rost, urînd Huooo, huoooo!...; pînă la urmă și-a rezolvat treaba, prompt și mult mai avantajos, cu un geamgiu particular.

CUM AȚI FI SCRIS, DOMNIL

Mi s-a reproșat că, punind o astfel de întrebare, „arunc un mort în casa presei”. Din păcate, întrebarea nu-mi aparține. Ea a fost lansată în urmă cu două-trei săptămîni, pe micul ecran, de unul dintre participanții la Revoluția din Decembrie '89, Nicolae Dide: „Cum ați fi scris, domnilor ziariști, despre tinerii ieșiți în stradă pe 21 și 22 decembrie, dacă Ceaușescu ar fi reușit să revină la putere, să zicem pe 23?” În studioul Televiziunii ce găzduia emisiunea „Veniți cu noi pe programul II”, a bătut un vînt al derutei. Am rămas cu senzația că întrebarea a rămas fără răspuns. Și merită un răspuns. Am încercat să-l aflu, solicitînd opiniile cîtorva ziariști, nume bine cunoscute ale presei noastre... de ieri și de azi.

LIANA MOLNAR TATOS

ION CRISTOIU,
director literar-artistic „Expres”

„Nu pot ști cum
aș fi procedat”

MIHAI TATULICI,
realizatorul emisiunii T.V.
„Veniți cu noi pe programul II”

„Nu sînt
un om
curajos”

PETRE MIHAI BĂCANU,
șeful secției „Eveniment”, ziarul
„România liberă”

„Aș fi scris
cu litere
de-o șchioapă:
VĂ IUBESC!”

VIOREL SĂLĂGEAN,
publicist, ziarul „Adevărul”

„Măcar acum
să nu ne mințim”

La întrebarea dvs., am răspuns în cadrul emisiunii „Veniți cu noi pe programul doi”. Am spus acolo că nu pot ști cum aș fi procedat atunci. M-aș fi putut bate cu pumnii în piept arătînd că aș fi făcut și aș fi dres. Eram însă sigur că telespectatorii nu m-ar fi crezut. Pentru că această întrebare e valabilă nu numai pentru noi, ziariștii, dar și pentru întreaga țară. Ea e valabilă chiar și pentru revoluționarii din acele zile. Ce-ar fi făcut populația Bucureștiului, populația întregii țări dacă securitatea și armata n-ar fi basculat de partea revoluției? Ce s-ar fi întimplat dacă, după ce a fugit cu elicopterul, Ceaușescu ar fi reușit să se întoarcă în fruntea țării printr-o acțiune de forță? Din acest punct de vedere cred că puțini ziariști ar fi putut să-i preamărească izbînda. Pentru că puțini ar fi fost aceia care să nu-și fi exprimat deja entuziasmul că dictatura a fost răsturnată. Acel puțini ziariști se manifestă acum în acest sens. Ceaușescu nu s-a mai întors. El însă scriu ca și cum acest lucru s-ar fi întimplat. El îl elogiază pe dictator. El prezintă cei 25 de ani de ceaușism ca o „epocă de aur”. El înfățișează evenimentele din decembrie 1989 așa cum le-ar fi cerut-o Ceaușescu s-o facă dacă ar fi revenit la putere.

Acum cîteva săptămîni, cineva mi-a trimis o scrisoare, în care analiza ultimele ediții ale emisiunii noastre „Veniți cu noi pe programul II” și, fiind pasionat de aforisme, încheia astfel: „Nu poți să fii ceea ce trebuie să fii dacă ești ceea ce ai fost.” Asta, pe de-o parte; pe de altă parte, istoria nu se scrie decît într-un singur fel, iar întrebarea lui Niky Dide, spectaculoasă în emisiune, nu mai are relevanță în acest moment. E ca și cum noi am avea acum posibilitatea să ne întoarcem în timp și să mai facem odată istoria, fiecare după caracterul lui, ceea ce în cazul revoluției române nu poate fi valabil, pentru că ea nu privește un destin sau altul, ci privește destinul unui întreg popor. Dacă spunem vorbe mari, privește chiar istoria națiunii așteia, atît de frămîntată și atît de nenorocită, în fond. După tot ce s-a întimplat în decembrie '89 în România, e cert că n-aș mai fi fost capabil să-i taxez pe revoluționarii de la „Inter”, ca și pe cei de la Timișoara, ca pe niște golani. Am spus și la o întrunire a Parlamentului cu conducerea TV și cu sindicatele, că dacă vrei să trăiești cîntît astăzi cînd ai posibilitatea, dacă vrei să dovedești că ești un gazetar care a înțeles schimbarea din societate și din el însuși, condiția minimală obligatorie este să nu te faci că n-ai avut parte de

biografie și înainte de decembrie '89, să nu ascunzi ce-ai fost, să nu te faci că n-ai fost, să nu mimezi o sinceritate și o deschidere absolută, făcînd abstracție de faptul că transformarea din om este un proces dificil lent, și că n-am fost născuți în democrație. Cel puțin eu, am trăit 40 de ani într-un regim totalitar și această experiență lasă urme. Nu sînt un om curajos! Dacă Ceaușescu ar fi reușit să înăbușe revoluția din decembrie, ar fi curs mult sînge, ar fi fost multe victime și e mai mult ca sigur că ar fi fost imposibil ca un om normal să revină la uneltele lui ca gazetar, făcînd abstracție de tot. Dar, în același timp, toate lucrurile pe care le gîdim și le facem astăzi n-au relevanță și n-au logică, decît în relația cu evenimentele din decembrie. Făcînd abstracție de asta, nu facem altceva decît să măsluim istoria, or, ea nu se poate măslui. Mai devreme sau mai tîrziu, adevărul se află. Iar încercarea noastră de a pune față-n față gazetarii și participanți la revoluție, n-a avut rostul de a face procese de intenție unii altora, ci de a dovedi că Televiziunea, atîta cită este, atîta cit funcționează normal, are datoria să pună în ecuație toate adevărurile care ne privesc. Dacă Ceaușescu ar fi înăbușit revoluția, sînt convins că mare parte din personalul Televiziunii nu mai lucra în Televiziune — era imposibil după ce am trăit aici. Nu-i mai puțin adevărat că dacă Ceaușescu ar fi revenit, Niky Dide n-ar mai fi pus această întrebare. Am fi dispărut și unii și alții. Faptul că existăm și unii și alții este proba concludentă că istoria se scrie într-un singur fel.

avut nimic de-a face cu presa, pot să spun că, în primul rînd, era foarte greu să te opui regimului ceaușist și comunist; în al doilea rînd, au fost și la noi ziariști și scriitorii care s-au opus — Paul Goma, Dan Petrescu, Dorin Tudoran, Aurel Dragoș Munteanu, Andrei Pleșu, Mircea Dinescu, grupul nostru, de la „România liberă”, dintre care patru au fost arestați, — au fost și tipografi: Alexandru Chivoiu, colaboratorul nostru, și Valentin Hurdac, care a scos micuța „Lunetă”. E drept, prea puțini pentru un război așa de mare și în momente în care seismul european nu începuse încă, așa încît era foarte ușor să fii trecut pe lumea cealaltă — așa cum s-a întimplat cu unul dintre membrii grupului nostru, poetul Ioan Rușet, internat cu forța într-un spital de psihiatrie și aruncat pe casa scării de către securiști. Sperăm să putem elucidă, odată, împrejurările în care a fost ucis Ioan Rușet. Asta nu vrea puterea de astăzi să înțeleagă — că dacă s-ar face lumină în toate cazurile cînd brațul înarmat al partidului a tortionat, a ucis, a schingiuit, multe din tensiunile sociale s-ar limpezi. Nici un lucrător al securității — specializat, să zicem, în tehnica operativă — n-ar fi blamat.

Mi-aș îngădui să-l rog pe domnul Dide, care se inflacăra într-unul din cabinetele de la C.C., pe unde se făceau guvernare, să spună de ce nu pune acum întrebări puterii; întrebări referitoare la cei care, după ce au reușit să ucidă vreo sută de tineri, pe alții i-au ciomăgit, i-au maltratat, i-au urcat în dube și i-au dus la Jilava. Cîți tortionari au fost, de-au reușit să prindă 2.000 de tineri vinjoși ca domnul Dide, că la arest nu sînt acum decît trei. Trei supermani ai ordinii publice au reușit să bată 2.000 de tineri?

Despre toți acești minunați tineri aflați în viață, printre care mi se pare că a fost și domnul Dide, aș fi scris cu litere de-o șchioapă: VĂ IUBESC!

În primul rînd ar fi trebuit să știu unde scriu, la ce gazetă aș fi putut să scriu. Se știe că presa era la noi supercontrolată, în tipografia mișunau mai mulți securiști decît tipografi și, practic, era imposibil să strecuri ceva într-o gazetă, în afara versiunii oficiale. Dacă atunci aș fi fost pus într-o asemenea situație aș fi încercat tot un ziar clandestin, deși, cred că securitatea ar fi fost din nou pe urmele noastre. Cu presa s-a întimplat un fenomen mai aparte. Ziariștii care au fost ținuți în friu atîția ani, și-au luat libertatea de a scrie ceea ce au văzut și au simțit, încă din prima zi a revoluției și n-au mai lăsat din mină această libertate. Actuala putere, cînd și-a dat seama de acest fenomen, era prea tîrziu pentru a le pune ziariștilor pumnul în gură. În primele ore și zile ale revoluției, cei de la putere erau prea preocupați să-și consolideze pozițiile și nicidecum să se ocupe de presă. Au găsit ei, după aceea, forma cenzurii economice.

Dar, ca să răspund mai direct la întrebare — legitimă, de altfel — întrebare pornită de la un revoluționar care n-a

„Cum am fi scris dacă...?” E o întrebare. Poate cea mai zguduitoare întrebare adresată conștiinței ziariștilor de ieri și de azi. În fața ei rămînem ori fără cuvinte — cum au rămas ziariștii prezenți la emisiunea TV —, ori trebuie să plonjăm în aventura sincerității și să spunem că „am fi scris așa cum ni s-ar fi indicat”, adică așa cum au scris toate ziarele și toți ziariștii din țară despre evenimentele din Timișoara pînă la 22 decembrie. Adică, mințind, adică omorîndu-i a doua oară pe cei împușcați sau schingiuiți.

Și pentru că tot e timpul scenariilor, să continui: vor fi, sigur, și farisei și „viteji de după război”, care vor spune că ar fi devenit anticeauști și anticomuniști vehemenți prin pana lor de „aur”. Fiecare ziariștii a fost în timpul lui Ceaușescu un mic dizident în forul intim. Excepțiile de dizidenți adevărați — poate nici cît degetele de la o mînă — nu intră în discuție. Bicul dictaturii devenise pentru mulți din ziariști — eroi, curajoși (nevoie mare!) de azi — un fel de călimară în care trebuia să-ți înmoi

R ZIARIȘTI?

Am serios și să nu continuăm n : o parte, nu prea nume- te citeva zeci de ziariști —, at rindurile puscărișilor. Pe (număr) i-am întâlnit pe revoluției în ziua de 21 de- pină după miezul nopții. O poate cea mai numeroasă, tinuat „plăcerea” profesiei dictaturii.

făcut eu? După singele pe ăzut improscat din ființe u- na lui '80 la Gdansk în Po- cele două săptămâni petrecu- nie '89 în Piața Tien Anmen uindu-mă cum la un pas de publicistul Radu Pascal mi- eau oameni sub gloanțe, și văzut în zorii zilei de 22 de- caldarimul din Piața Univer- de singe, cred că niciodată fi pus mina pe stilou ca să vreun ziar. Este vorba de un lasitate, de teamă și de silă. ș fi scris, după moda timpu- „sertar”, așa cum am făcut m întors din Polonia și din propun pe autorul întrebării miul sincerității publicistice”

va : nu știu dacă pot să nu- ssu, pur și simplu, suresci- cu nebunia, ori un act lucid a ziua de 22 decembrie 1989, minea, cind încă dictatorul ediu C.C., cind încă generalul asease împușcat, un grup de a „Scinteia” au hotărât să scoa- specială. Începând cu ora 9.30 ury și primele texte plecau fie muncitorii tipografi pri- muriți, dar fără să scoa- a se explica faptul, trecut ăcere, că la ora 16.00 a ace- dnd un grup de „revoluționari (ntre care și autorul de ode ceanu) au trecut în inspecție e, ediția specială era de mult pe piață. Revoluția în colec- uzat de criptocomunism a in- i mai devreme ca domnul Di- cazie, Darie Novăceanu, să se dulcele somn al apatiei spre indicațiile prețioase ale dom- ale altor ideologi ai Rev- e lura și să-ți potrivești pa- utelea minții și nu a poței.

ION D. GOIA,
șef, revista „Flacăra”

„Eu n-aș
fi putut scrie
nici un fel”

fi revenit Ceaușescu la pu- aș mai fi putut scrie în nici utru că mi-am tăiat încă de la ce unte de întoarcere. Dacă, virtutea nu știu căror calcule ăștilor și ceaușistilor restau- fi fost băgat la puscărie, ei mi t posibilitatea să scriu, aș fi n orice risc. Fieindcă, după re- n decembrie 1989, eu nu mai rie decit așa cum scriu acum.

RADU G. ȚEPOSU,
directorul publicațiilor
„Cuvîntul”

**Întoarcerea
lui Ceaușescu
ar fi anulat
posibilitatea
roștirii**

Dacă s-ar fi întors Ceaușescu, cenzura ar fi fost și mai aspră. Practic, n-aș fi putut să mai scriu. Eventual, aș fi îngâmădit hîrtoage peste hîrtoage în s- tar, cum am făcut și înainte. Asta nu in- seamnă că n-aș fi gîndit. Am făcut-o mereu. Aș fi gîndit și aș fi spus-o cu țîrîta. At cît mi s-ar fi îngăduit, ca și înainte. E lîmpede că întoarcerea lui Ceaușescu ar fi anulat posibilitatea ro- știrii.

OCTAVIAN ȘTIREANU,
directorul ziarului AZI

**„N-am scris
și
n-aș fi scris”**

Dacă am înțeles bine întrebarea, ea ar suna cam așa : cum aș fi scris despre revoluționarii din 21—22 decembrie 1989, dacă în 23 decembrie s-ar fi produs „marea întoarcere” a lui Nicolae Ceaușescu?

La această întrebare cred că am dat deja un răspuns, prin tot ceea ce am semnat în presă în răstimpul care s-a scurs de atunci : n-am scris!

Deci, dacă despre acest subiect n-am scris acum, cînd s-a dovedit atît de spectaculos (și lucrativ!) „tînd afîșul” întregii preșe, cu atît mai mult n-aș fi scris despre ei în alte condiții.

STELIAN TĂNASE,
redactor șef al revistei „Acum”

**„Cine s-a compromis
atunci,
se compromise
și acum”**

În primul rînd, n-aș fi avut ocazia să scriu, pentru că securitatea, după listele pe care le avea, m-ar fi băgat sub o scară, să mă împuște. Asta, pentru că din ziua de 21, de la orele 12, m-am a- fîlat la „Scala” pînă vineri noapte și a- colo s-au făcut cele mai mari crime. Cum au făcut atîtea filmări, cum între noi erau atîția agenți ai securității și cum s-a văzut cît de activ și de prezent eram, în mod sigur că, împreună cu alte zeci, sute de oameni, aș fi fost arestat, sumar judecat și împușcat.

Pe de altă parte, eu, înainte de căde- rea lui Ceaușescu, n-am scris în presă, n-am făcut gazetărie, deci n-aș putea spune cum aș fi scris. Dar, ceea ce pot să spun este că știu ce ar fi făcut ga- zetarii care au scris sub Ceaușescu — o parte, o mare parte din ei, care ajun- seseră la gazete prin culoarele Aca- demiei „Ștefan Gheorghiu”, prin obedien- ță față de regim — aceștia ne-ar fi în- fîerat ca pe niște huligani, spărgători de vitrine, violenți, oameni care am vrut să distrugem „cuceririle” socialismului. Mă gîndesc, de pildă, la realiză- torul emisiunii TV în care s-a lansat această întrebare, Mihai Tatuli, a făcut emisiuni de proslăvire a lui Ceaușescu, iar acum proslăvește căderea lui Ceaușescu. Vedeți, în jurnalism e foarte complicat să faci o asemenea schimbare de atitudine și ea duce la lipsa de cre- dibilitate a celui care scrie. Eu cred că oamenii aceștia ar trebui să se retragă într-un plan secund și să nu mai scrie. Nu se poate ca, așa cum s-a întîmplat în decembrie '89, la numai cîteva zile distanță, să realizezi emisiuni, sau să scrii articole de sens absolut contrar. Mă gîndesc, de pildă, la ziariștii de la „Scinteia”, care după căderea lui Ceau- șescu, au exultat de fericire, după ce, cu numai trei zile înainte, ridicau lingue- rile cele mai sinistre. Vedeți, eu sînt scriitor și fac jurnalistică numai de cîte- va luni. Jurnalistica îmi permite să pă- trunzi mai proaspăt, imediat, în caracte- rele oamenilor și nimic nu dezvăluie ceea ce este un om, decît atitudinea diferită în diferite momente — articolele care se contrazic sau pozițiile pe care le ia în anumite situații. Or, la această schim- bare bruscă, radicală a realității noastre politice nu se aștepta nimeni, mulți con- siderau că va fi o agonie lungă, sau o dic- tatură lungă și voiau să-și pună carie- rele la adăpost. Această schimbare radi- cală de situație ar fi trebuit să fie ur- mată de o schimbare radicală de men- talitate, să fie urmată de procese de con- știință. Trebuie să observ că n-am vă- zut prea multe remuscări la acei care au constituit pionii propagandei comu- niste. În concluzie, acei ziariști ne-ar fi înfîerat, ar fi fost în continuare compli- cii dictaturii și ar fi făcut din noi, e- ventuale „victime” ale revoltei populare, figuri odioase, care au încercat să răs- toarne regimul comunist, recte dictatura proletariatului. N-am nici o îndolală în această privință! De aceea, marea mea nădejde sînt oamenii tineri, sau cei care au reușit să se păstreze necompromiși. Aici e miracolul, că sînt oameni care au preferat să rămînă înainte la marginea societății, decît să facă jocurile murda- re ale lui Ceaușescu. De altfel, cam ace- lași jurnaliști, care s-au compromis a- tunci, se compromise și în continuare, sînd și așteptînd de la putere ceea ce au de spus, ceea ce au de scris, ceea ce au de gîndit.

Piticul trufaș

Era prin aprilie 1961 și partidul vigilent conducea o nouă campanie de reverificare a dosarelor de cadre. În cabinetele directoriale, acționarii puterii se adu- nau în ședințe tainice pentru întocmirea listelor negre. Sute de mii de cetățeni deveneau indezirabili de la o zi la alta cu destinul strivit sub capete de acu- zare ticluite în laboratoarele ideologice moscovite : trecut politic dubios, origine nesănătoasă, rude în străinătate, apolitism, atitudini retrograde etc., etc. Prostia triumfa violent, cucerind ultimele enclave de cinste și omenie, deschizînd canalele fetide ale parve- nitismului politic.

Între acești năpăstuiți ai soartei mă aflam și eu, autorul acestor rînduri. De mai mulți ani îmi apă- ram existența și salariul de mizerie (o făceam pe fotoreporterul la un ziar) cu o minciună firavă. O asi- guram pe șefa de cadre că nu știu nimic de soarta tatălui meu, trîndindu-mă să o fac se creadă că bie- tul meu părinte își părăsise familia fără explicații. Repetam cu inima zdrobită de durere aceste argu- mente ilare și rușinoase deoarece pierderea slujbei m-ar fi adus într-o situație disperată : mama mea, bolnavă, era lipsită de orice mijloace de trai, iar tatăl meu, deținut politic, condamnat la 8 ani în- chisoare, supraviețuia numai datorită pachetelor lu- nare cu hrană și medicamente.

Mă găseam la mine acasă, era într-o duminică și meditam la toate acestea, cotropit de incertitudinî chinuitoare. Atunci a sunat telefonul și în receptor am auzi o voce palidă, ștearsă, ca din altă lume. Era tatăl meu. Chiar el ! Am înțeles pe loc că se împlineau exact opt ani de la arestarea lui. Se afla în Gara de Nord, sub pază, și urma să fie dus în Bărăgan unde i se fixase domiciliu forțat într-unul din satele-lagăr instituite în acest scop. Am sărit în- tr-un taxi și în cîteva minute mă aflam într-una din sălile de așteptare. Aici, într-un colț, gardienii cu petițe albastre masaseră 20 de bărbați în zdrențe cu fețele marcate de acea paloare cadaverică specifi- că celor constrînși să trăiască ani la rînd în umbra celulei. Între ei, un omuleț descărnat, știrb, cu ochi sticloși de muribund. Tatăl meu. Am alergat să-l cumpăr ceva de mîncare și am primit apoi încuvin- țarea să mă stăm de vorbă pînă la plecarea tre- nului.

Ascultîndu-l mărturisirile, înecate de plîns, și că- tînd distrat peste spătarul înalt al băncii din față, am simțit deodată cum pielea capului mi se strînge de groază. În sala de așteptare își făcuse intrarea un bărbat scund, țepăn și țanțos cu un cocoșel de pră- silă. Era redactorul meu șef ! Poet de Diviza B, fă- cător de versuri în cadență de marș, apologet al comunismului, hulit și detestat de colegii de breas- lă — acest pigmeu cu răutatea potențată de com- plexe otrăvite se bucura în schimb de protecția gu- vernanților, fusese ales deputat în M.A.N. și co- pleșit cu multe ale onoruri. Cu numai două zile în urmă participase, sarcastic și violent, la anchetarea situației mele. Iar acum, deodată, întîmplarea de- conspira toată biografia mea secretă. Prezența mea în mijlocul bărbaților în zdrențe, supraviețuitori de cerberii securității, lămuria fără echivoc petele albe din dosarul de cadre.

Parlamentarul poet începu să se învîrtă important printre rîndurile de bănci. După toate aparențele căuta ceva. Am mai putut să observ un amănunt ciu- dat : cu toată căldura ce domnea, se purta într-un pardesiu încheiat la toți nasturii. Apoi după cîteva minute, dispăru, amestecîndu-se în mulțimea de pe peron. Mă observase sau nu ? Plecase, pregătînd în gînd confruntarea de a doua zi ? Trebuia să răspund acestor întrebări. Frica și disperarea ne îndeamnă uneori să ne anticipăm deznodămintele tragice.

L-am ajuns din urmă și l-am salutat. M-a exa- minat neplăcut surprins. I-am spus că aștept un prieten. „Si dumnevoastră ?”

— Eu ? Studiez ideile în mișcare... Caut socialis- mul în geamantanele oamenilor (sic !). Sînt scriitor și mă documentez.

Era un demagog fără pereche, pregătît în orice clipă să verse cascade de lozinci poletice în metafore. Un cabotin jalnic. Apoi deodată, vădit enervat, îmi întinse mina și se îndepărtă grăbit.

Nu am fost dat afară a doua zi, ci abia peste cîteva luni cînd serviciul de cadre a primit infor- mațiile printr-o filieră de înaltă profesionalitate. Redactorul șef a ordonat scoaterea mea din redacție, folosînd un articol din Codul Muncii rezervat duș- manului de clasă. Și mulțumit de salubritatea zia- rului și-a continuat promenadele în Gara de Nord. Misterul călătoriilor de „documentare” a fost aflat peste cîteva luni, în urma unui răsunător scandal, mușamalizat în grabă de sectorul de propagandă al partidului. Ce căuta de fapt marele poet în incinta feroviară a Capitalei ?

Piticul trufaș, dar ros de complexe și insăntățate erotică practica defulări scabroase. Dumnealui era exhibiționist. Plimbările sale aveau o singură țintă : de a găsi pe peroane sau în sălile de așteptare femei singure, în fața cărora, deschîndu-și pardesiul și arătînd ceea ce îndeobște se ascunde, începea să se masturbeze. Își alegea victimile din lumea țigăncilor și țărăncilor voiajoare. Dar într-o zi una din aceș- tea a alertat miliția, și poetul național a fost are- stat pentru atentat la bunele moravuri. Bineînțeles că i s-a dat drumul peste cîteva ore. Incidentul a ajuns însă de notorietate publică.

Au trebuit să treacă 30 de ani pentru a încredința tiparului această amintire. Nu e un gest tardiv de răfuială cu un profitocrat al fostului regim. De aceea am evitat să-l dau numele. O fac deoarece întîmplarea, prin grotestul ei tragic, a avut la mine valoare de simbol pentru biografia colectivă a po- porului nostru. Glumind sinistru, viața îmi oferise cele două efigii ale comunismului : groaza și mas- turbația.

LIVIU TMBUS

CURIER JURIDIC

1. FLORIN ASANESCU, Buzău: Intr-adevăr, din ce ne scrieți dv., rezultă că aveți dreptul la ajutor de șomaj, ca absolvent al învățământului profesional, potrivit art. 3, lit. „a” al Legii nr. 1/1991.

Vă rugăm, însă, să verificați și prevederile legale privind persoanele care nu beneficiază de ajutor de șomaj, publicate în curierul juridic al revistei noastre și după ce v-ați asigurat că nu sunteți exceptat de la plată, acceptând că aveți cel puțin 18 ani, înscrisiți-vă la Oficiul forței de muncă din cadrul Direcției de muncă și protecție socială a jud. Buzău, solicitând plata ajutorului de șomaj.

Pe viitor, comunicați-ne mai multe date despre situația dv., personală, spre a ne putea pronunța cu exactitate asupra drepturilor legale ce vă revin.

2. MARIN MOSTEANU, Crețeni, Vilcea:

I — Din probele deținute de dv. ar trebui să rezulte că parohia a posedat terenuri agricole preluate de cooperativa agricolă de producție, pe care nu le mai aveți în prezent. Făcând o astfel de dovadă, beneficiați de prevederile art. 21 al Legii nr. 18/1991, care vă asigură atribuirea în proprietate a unei suprafețe de pînă la 5 ha în echivalent arabil. Dispozițiile legale enunțate nu stabilesc însă, la reconstituirea dreptului de proprietate, și obligația atribuirii terenului pe vechile amplasamente.

II — Aprecierea cu privire la reconstituirea dreptului de proprietate revine comisiei comunale. Intrucît legea permite ca reconstituirea să se facă pe baza oricăror probe, inclusiv declarațiile martorilor, considerăm că dovezile deținute de dv. pot fi folosite în scopul stabilirii drepturilor de proprietate ale parohiei.

3. GHEORGHE V. MARIN, Vătași, Teleorman: Soluționarea problemei dv. necesită o informare detaliată, detalii pe care nu le cunoașteți sau pe care nu ni le-ați comunicat. Totuși, spre a asigura împlinirea dorinței dv., vă recomandăm, mai întâi, să solicitați un răspuns scris consiliului de administrație, cu privire la posibilitatea majorării salariilor celor interesați. O copie a acestuia o trimiteți redacției noastre, după care, vă propunem călea de urmat.

4. BOGDAN PATRAȘCU, București: E o problemă ce ține de regimul firmelor și emblemelor, reglementat de Legea nr. 26/1990. Potrivit acesteia, firma unei societăți cu răspundere limitată se compune dintr-o denumire care să arate obiectul de activitate a acesteia și va fi însoțită de mențiunea scrisă în întregime „societate cu răspundere limitată” sau „S.R.L.”.

Nici o firmă nu va putea cuprinde o denumire întru-bușină de comerț din sectorul public.

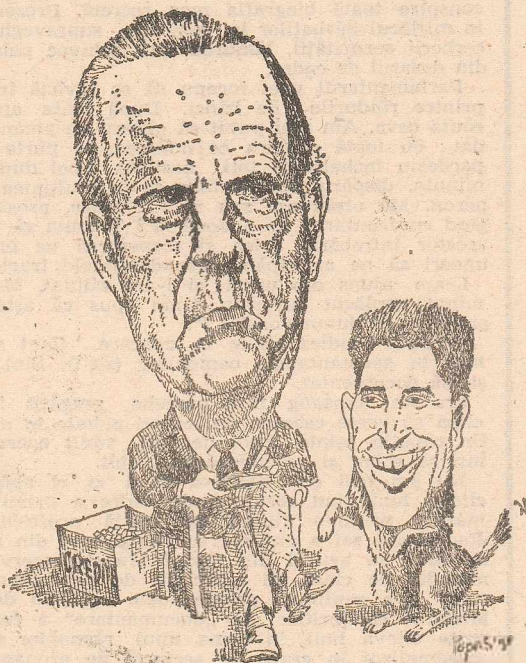
Cînd o firmă nouă este asemănătoare cu o alta, trebuie să se adauge o mențiune care să o deosebească de aceasta, fie prin desemnarea mai precisă a persoanei, fie prin indicarea felului de comerț exercitat sau în orice alt mod.

Altfel, Oficiul registrului comerțului va refuza înmatricularea unei astfel de firme, ceea ce împiedică funcționarea sa.

5. DORU IONESCU, Ploiești: Potrivit art. 47 al Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, persoanele fizice care nu au cetățenia română și domiciliul în România nu pot dobîndi în proprietate terenuri de orice fel prin acte între vii.

Dacă acestea dobîndesc în proprietate terenuri prin moștenire sînt obligați să le înstrăineze în termen de 1 an de la data dobîndirii.

CORNELIU OLTEANU

Cine „a virat” apartamentul

Din Bacău ni se adresează doamna Daniela Crețu, operatoare chimistă la S'OFERT S.A., în speranță că o vom putea ajuta, căci, spune dînsa, „toată nădejdea îmi este la dumneavoastră”.

Considerăm că este de datoria noastră să pre-

zentăm opiniei publice situația grea în care se găsește familia doamnei Daniela Crețu, și, totodată, să reamintim celor de la Primăria municipiului Bacău care se ocupă de problemele oamenilor să-și aplice mai mult urechea la solicitările celor cu adevărat necăjiți.

Doamna Daniela Crețu, mamă a doi copii, unul de un an și zece luni, altul de cinci luni, și înscrisă în luna a patra, este obligată să locuiască într-o cameră a

unui cămin de nefamiliști, în condiții absolut insalubre, deoarece nu este o persoană destul de însemnată sau nu dispune de suficienți bani pentru ca să i se rezolve problema.

Este adevărat că pe data de 9 aprilie 1991 i s-a repartizat un apartament cu trei camere pe strada Alecu Russo, bl. 33, sc. 1, ap. 26, et. IV ce aparține familiei Turcu Gheorghe și Turcu Melentina, actualmente decedați, dar nu poate intra în el.

După deces, apartamentul rămas liber, este contractat de fiica familiei Turcu, Pradaș Cristina, domiciliată în București și beneficiară, în același timp, a unei garsoniere confort 1, în Bacău, pe strada 1 Mai. Cum apartamentul de pe strada Alecu Russo este al întreprinderii S'OFERT S.A., apare, în mod firesc, întrebarea: Cine a avut interes să-l „vireze”, privind familia Crețu de un drept al său. (E. Grecescu).

Nicu fesenistu

Intr-un interviu publicat în cotidianul județean „Tribuna” (13 aprilie a.c.), fostul prim-secretar al județului Sibiu, Nicu Ceaușescu, declară printre alte aberații una care ne-a făcut să ne prăbușim de ris: „Am considerat că rolul meu se terminase... (pe 22 decembrie 1989 —

n.n.). Eram cit se poate de conștient de asta... (întuise punctul 8 din Proclamația de la Timișoara — n.n.). Eu mi-am zis: merg la București, discut cu noii reprezentanți ai puterii, și-mi ofer serviciile... Dacă au nevoie de mine, bine; dacă n-au nevoie, îmi văd de treaba mea, doar am școală, meserie...”.

Din păcate, lui Nicu Ceaușescu i-au luat-o altă înaintea, mai luți de picior deși, aveau mai puțină școală și n-aveau nici o meserie. (P. Barbu).

Flacăra pentru a treia oară la Chitila Re-naștere sau avort?

Ne propusesem să nu mai abordăm nicidecum micile-marile probleme cu care se confruntă comuna Chitila. Relele și bebelele — surprinse fugitiv în cele două articole anterioare — par însă, din nefericire, să sporească. Oamenii locului năzuiesc — pe bună dreptate — la o rînduială normală, calmă, onorabilă. Dincolo de plasa cu ochiuri mici de după care morala sănătoasă se întrevește anevoie, localnicilor pare să le surdă șansa.

Iată, la etajele superioare s-a aprins o lumină. Numirea recentă în funcția de primar al Sectorului Agricol Ilfov a d-lui Nicolae Radu, a făcut ca pentru cei de aici să renască speranța. Speranță care, pînă atunci, ajunsese risipită precum colbul pe tălpile „mai marilor” veniți și plecați în grabă.

Sosit în persoană la fața locului, încheind cu brio veritabilul tur de forță al discuțiilor directe purtate cu cei prezenți, domnul primar Nicolae Radu a dovedit că înțelege complexitatea și gravitatea problemelor abordate, urmînd, firește să impună de urgență măsuri de ameliorare a situației.

Oamenii, strînși în nu-

măr relativ mare la Primăria comunală au ridicat multe semne de întrebare, semnalînd conducerea administrativă a Sectorului Ilfov, ne-numerate nereguli, reușind în bună parte să-și argumenteze clar pozițiile exprimate, deconspirînd o serie întreagă de „inexactități” oneroase, asupra cărora s-a păstrat tăcere pînă acum, atribuite actualei conduceri a Primăriei comunei Chitila.

Același nou primar al S.A.I. a reușit să reziste — grație tactului și propriei diplomații — unui nesfîrșit dialog polemic între „tabere”, pendulînd cu abilitate între postura de coordonator administrativ, procuror, avocat, duhovnic și judecător ad-hoc. Dincolo de accentele patetico-dramatice, dincolo de scuzele și acuzele formulate în termeni mai puțin cordiali, discuția a reușit să-și păstreze cadrul civilizat, constructiv.

Cît timp concluziile urmează a fi formulate, localnicii rămîn în expectativă. Chitila strînge din dinți, așteptînd. Cu noi alături. De scris, e încă destul. Rigoarea d-lui primar poate tăia din scurt ombilicul. În fond, ce va fi: re-naștere sau avort? (Cristian Pavel).

Domnului prefect de Brașov cu incredere

Constatăm cu plăcere că există încă foarte mulți oameni ce nu rămîn nepăsători la necăziile celor mulți și necăjiți, transformîndu-se ei înșiși într-o cutie de rezonanță a durerilor lor. Un astfel de om este domnul învățător Marin I. Ionescu din Drumul Carului, Moeciu, județul Brașov care, plecînd de la un articol publicat în revista „Magazin” ce relatează aspecte din viața unei familii din Anglia care numără 11 copii, ajutat substanțial de statul englez, ne prezintă destinul unei alte familii numeroase, cu 15 copii, dar... care se descurcă cum poate.

„Dar tot despre o mamă este vorba, numai că aceasta este o româncă de-a noastră: VICTORIA CRĂCIUN. Mi-am permis să-i scriu numele cu majuscule deoarece această mamă are 15 copii, tot așa faini, frumoși și sănătoși, ca al englezoaicei, numai că sînt mai mulți... Cunosc personal familia Crăciun. Victoria Voinescu Crăciun este născută în satul Drumul Carului, căsătorită legitim cu Nicolae Crăciun, din satul vecin, Șirnea, comuna Fundata, județul Brașov.

În vară, plimbîndu-mă prin pitoreasca localitate montană Bran, o văd pe numita mamă, Victoria N. Crăciun, venind repede spre mine. Nu ne văzusem de mult. Tare-

m-am bucurat! M-am oprit. A vrut să-mi sărute mîna. Nu i-am admis... Ba, am vrut să-i sărut eu mîna... Doar e mamă a 15 copii! (Cu ani în urmă, fusesem dascălul care i-a învățat carte pe primii patru copii ai Victoriei, una dintre puținele mame ce venea să se intereseze frecvent de situația la învățătură a copiilor!).

Mi-a spus că s-a mutat cu familia în Bran. Am întrebat-o ce-i fac copiii, soțul. Mi-a răspuns că soțul a avut un accident la pădurea unde lucra și că este la spital... iar copiii, două fete, cele mari, s-au măritat.

Am întrebat-o dacă după Revoluție a primit ceva ajutoare. (Știa, auzise că multe țări ale lumii au ajutat obidita noastră țară). «M-au chemat la primăria din Fundata și mi-au dat vreo trei amărute de conserve. Lucrurile bune le-au împărțit între ei».

I-am spus acestei mame să meargă la domnul prefect al județului Brașov, să-i arate situația. Mi-a spus că a fost, dar soldatul nici n-a lăsat-o să se apropie... Atunci, am sfătuit-o să se mai ducă.

Nu știu dacă Victoria Crăciun a putut să ajungă la domnul prefect al județului Brașov, dar noi am ales această cale cu credință că în felul acesta dînsul va auzi și o va ajuta”.

Domnule învățător, vă mulțumim și vă rugăm, dacă se poate, să ne trimiteți o fotografie a acestei familii pe care o vom reproduce în revista noastră. Merită cu prisosință. (E. Grecescu).

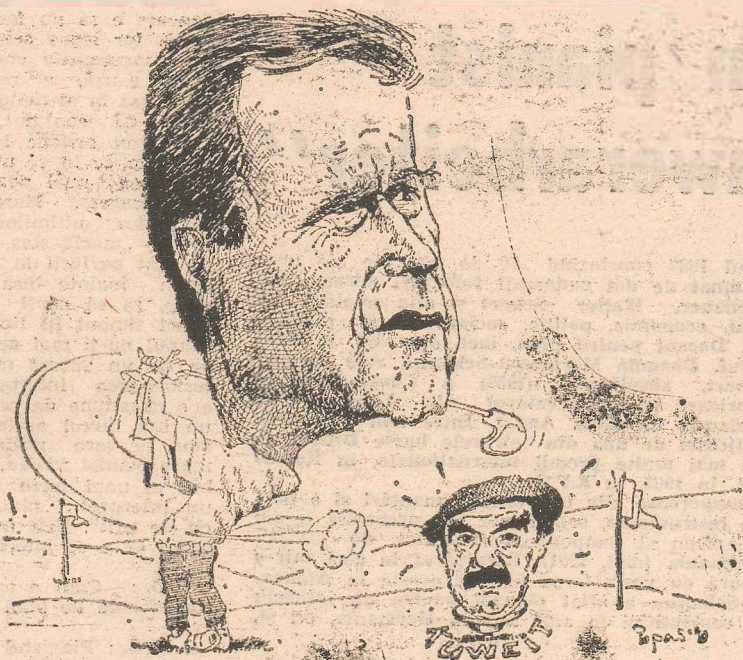
POȘTA REDACȚIEI

VASILE MIHALACHIOAIE — com. Periam, Arad: Nemulțumirea dvs. în legătură cu perceperea de valută pentru asigurarea de persoană și a mașinii, în cazul plecării peste graniță, am adresat-o Societății „Asigurarea Românească — SA” (fost-ADAS) care motivează că hotărîrea aceasta s-a luat în urma unor cercetări și analize aprofundate, ea fiind unica soluție ce putea fi adoptată în prezent. Ca argumente în luarea măsurii recent luate au fost prezentate următoarele: „1) creșterea considerabilă a numărului de accidente rutiere produse de către asigurații români în străinătate, și, implicit, la volumului de plăți de despăgubire în valută, 2) lipsa, în prezent, a altor surse legale pentru constituirea fondului de asigurare valutar, destinat acoperirii răspunderilor asumate, decurgînd din asigurările încheiate pentru străinătate.” Părerea noastră? Ne amintim că mulțimi întregi strigau: „Nu vrem bani, nu vrem valută!” S-a făcut voia lor!

VIORICA RUJOIU — com. Bănești, str. Drumul Mare, nr. 695, jud. Prahova: „În conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, încadrarea locurilor de muncă (a activităților) cu condiții deosebite, în grupele I sau II de muncă, în vederea pensionării, este de competență exclusivă a unității în care ați prestat activitatea” — este recomandarea pe care ne-o transmite MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE. Noi ne-am conformat. Așteptăm, de data aceasta, un răspuns competent din partea conducerii întreprinderii la care lucrați.

IOAN BUSTAN — Vulcan, Brașov: Vă rugăm să reveniți cu o scrisoare mai cuprinzătoare, prezentîndu-ne exact cu cine ați stat de vorbă și ce răspunsuri oficiale ați primit. Poate ne expediați și copii după aceste răspunsuri.

ELENA GRECESCU

Primim de la Cotroceni

Domnule director, săptăminalul „FLACARA”, pe care îl conduceți, în articolul „Securitatea se regroupează” din nr. 17/24 — 30 aprilie 1991, cuprinde o serie de afirmații false, denigratoare la adresa Unității Speciale de Pază și Protocol. Referitor la acest articol, conducerea unității face următoarele precizări, pe care vă rugăm a le publica în revista dumneavoastră „Flacăra”:

Unitatea s-a constituit și își desfășoară activitatea pornind de la necesitatea obiectivă de a asigura protecția demnitărilor români și a unor oficialități străine pe timpul prezenței lor în țara noastră, precum și paza sediilor de lucru și a reședințelor acestora.

Asemenea structură, cu astfel de misiuni, există în toate statele cu vechi tradiții democratice.

Prin atribuțiile sale, unitatea se încadrează strict în legislația țării și normele proprii unui stat de drept, fiindu-i complet străine acțiunile care lezează drepturile fundamentale ale omului.

Personalul unității se compune din ofițeri, maiștri militari și subofițeri, selecționați din cadrele Ministerului Apărării Naționale, poliției și jandarmeriei, pe baza unor criterii profesionale specifice

misiunilor ce-l revin. Nu există nici un lucrător provenit din rindul fostelor cadre de securitate. Prin statutul lor, cadrele serviciului nu pot face parte din partide sau alte organizații cu caracter politic.

Asemănările sau chiar identificarea acestei unități cu fosta Direcție a V-a, așa cum face semnatul articolului menționat, nu au nici un temei real, sunt simple spe-

culații, cu vădit caracter denigrator. De unde se vede că principiile de bază ale deontologiei profesionale îi sint autorului Paul Vinicius fie necunoscute, fie ignorate cu bună știință. Redacția revistei își asumă o gravă răspundere găzduind cu atita ușurință asemenea materiale, neverificate, care vehiculează neadevăruri provocatoare de confuzie, ignorând consecințele unui asemenea act.

Succesul rețetei

Iată un spectacol care, fie și numai prin titlu, are șansa unui foarte apropiat turneu la New York. Baltazar să te humești, că norocul vine singur (fotografie de Gig.Motoianu).

Domnule Director al Publicațiilor Flacăra

Într-un articol ce se vrea adevărat, cu un joc de cuvinte pornind de la numele firmei al cărei director general sint, SOLARIS — ASTORIA S.A., se spun vrute și nevrute. Autorii pretind că s-ar ocupa și cu drepturile omului după cum reiese din caseta tehnica a redacției. Numai că însă cu cizmele în viața mea particulară și pretinzând că o cunosc, o denigreză. Halal probitate profesională.

Cele relatate în josul titlului „La SOLARIS, ca la solar” aduce prejudicii materiale și morale societății și ne rezervăm dreptul că dacă nu vor apare aceste rinduri să-i acționăm în justiție pe cei doi vajnici luptători pentru drepturile omului. De altfel, cei doi contestă sau se fac că nu cunosc (dar dacă nu cunosc de ce nu întreabă / de ce n-au stat de vorbă și cu cei pe care îi împoacă cu noroi!) faptul că SOLARIS — ASTORIA S.A. a devenit societate comercială pe acțiuni cu capital integral de stat și nu privat

De la coadă adunate

Bebă, tată, vezi cum o dregi!

— Te văd cam supărat...
— M-am certat cu soacră-mea!
— Asta nu e bine, dom'ne. Da' ce s-a întâmplat?
— Păi, de cind cu democrația, toată lumea s-a învățat să dea cu gura.
— Te pomeniști că pune întrebări incomode?
— Cam așa ceva...
— Și ce, nu știi să bagi cenzura?
— Nu țin, dom'ne, n-am atita putere.
— Da' de cenzură economică n-ai auzit?
— Ba am auzit eu, da' la mine nu merge, că e... cum să spun... un fel de principiu al separării puterii... Altceva mi-aș dori...
— Ce?
— Un purtător de cuvînt, dom'ne!
Un Bebe! Tii, ce grozav ar fi!
— Mare scofală...
— Habar n-ai! Păi, ia gîndește-te un pic, cum ar fi s-o ducă el cu vorba pe soacră-mea... că mi-aș lua unul de meserie, uns cu toate alifiile.
— Și ce să facă?
— Cum, ce să facă? Îi la soacră-mea la întrebări, că aia e așa și ailaltă nu-l așa și el o ține una și bună, că toate sint pe dos.
— Aiurea!
— Nici un aiurea. Nu vezi ce bine se descurcă guvernul de cind cu Bebe? Au venit mineri să ceară una și alta. Ei, nu poți să le zici așa, de la obraz,

că nu le dai, că și ei te-au servit cînd erai la inghesuală. Ce faci? Îi trimiți pe Bebe la TV și zice el acolo că mineri n-au lucrat ca lumea — în mină, se înțelege — așa că, nu putem să le satisfacem cererile. Ba, mai mult, o să-i trimitem la recalificare pe unii, că cu mineritul nu ne mai rentează, nu mai avem nevoie acuma.

— Mda... Le-au cam făcut figura.
— Nu? Frumos, elegant, civilizat, Bebe a rezolvat problema. Pe urmă, afacerea cu casele, de-a publicat-o „România liberă”. Cum te descurci? Că urlă lumea... Simplu: vine tot Bebe și spune că tot ce-ai văzut acolo nu e scris de domnu' Roman, iar ce e scris acolo de domnu' Roman, e perfect legal. Basta!

— Chiar dom'ne, ce repede le-a răspuns! Și sint chestii care așteaptă de nu știu cîtă vreme.

— Păi una din condiții e să fie pe fază. Ca și în problema cu vizita în America. Au tot scris unii și alții că e un eșec. A venit Bebe și a pus lucrurile la punct: a fost o treabă rodnică.

— Zău, uneori nici nu mai știu ce să mai crezi!

— Tocmai aici e arta lui Bebe! Ameteala! D-aia mă gîndesc că e exact ce mi-ar trebui. Intru la ananghie cu soacra, îl chem pe el: „Bebă, tată, vezi cum o dregi!” Și nu mă doare capul.

— Atunci, de ce nu-ți iei unul, dom'ne?

— Păi, trebuie să coste o groază de parale. Crezi dumneata că toată lumea își poate permite un Bebe?

LIANA TATOS ■

Societatea comercială „Pajura” S.A. protestează

În „Flacăra” nr. 17, sub titlul „Afaceri pe sub mină”, se remarcă faptul (exact) că, în preajma sărbătorilor de iarnă, cunoscuta fabrică de piine din București a livrat unei societăți româno-turce circa 10 tone făină pentru prepararea unor produse specifice momentului. Consumatorul bucu-reștean nu a fost, firește, frustrat, intrucît respectivele produse tot pe piața bucu-reșteană au ajuns. Articolul cu pricina depășește, însă, terenul faptelor, hazardîndu-se în speculații care, neprobate fiind, intră în aria calomniei. Supozițiile redactorului că firma particulară româno-turcă ar fi dat ceva bacșiș în dolari, chiar dacă sint formulate la general, vizează oamenii de la „Pă-jura”.

Redacția „Flacăra” acceptă argumentația conducerii societății „Pajura” S.A. și a luat cu-venitele măsuri față de entuziasmul publicistic care pune metafora mai presus de informația exactă.

GLUME

Mai acum vreo trei săptămîni, domnul Birlădeanu, hotărît să fie populist pînă la capăt, propunea în ziarul „Adevărul”, cităm: „mai în glumă, mai în serios”, cităm din nou: „să acceptăm totuși să avem salariul mediu pe economie. Nimic mai mult”. N-am înțeles bine dacă „nimicul” se referea și la pensie, care, la din-sul, vorba conului Leonida, e bașca. Pesemne nici membrii guvernului, cărora li se făcuse în principal propunerea, nu s-au dumtrit asupra condițiilor, de n-au dat nici un semn. Drept este, nici domnul Birlădeanu n-a mai revenit. Se vede treaba că, făcîndu-și ulterior socote-lile, s-a gîndit că e mai cîștigat dacă ia numai partea de glumă. Nu știm, însă, cine trebuia să ridă.

TICURI

În unele momente ale sale, vizita președintelui

Franței a fost ca un vis urit. N-o să ne oprim la ce nu i-a plăcut d-lui Iliescu, ci la lucruri ce par cu mult mai neînsemnate. Așa, bunăoară, în dimineața cu pricina, îmbrăcîndu-se la Capita-lă a fost măturată pe ici pe colo, în punctele esențiale. Drumul de la Televiziune la Arcul de Triumf se repara în grabă, cu două ore chiar înainte sosirii oaspetelui, iar pe ceea ce se numea Bulevardul Victoriei Socialismului, au fîșnit triumfătoare, fintinile lui Ceaușescu. Cine n-a apucat să le vadă, va trebui să aștepte o nouă vizită înaltă. De ce ne amintesc, oare, toate acestea? Discursul dom-nului Mărtian în Parla-ment a alungat orice urmă de îndoieli. Dum-nealul mulțimea președintelui Franței pen-tru învîțămintele inesti-mabile și vorbea de „pretinie”. Ticuri, deh!

LIANA TATOS ■

Cu respect pentru adevăr,
Director general doctorand ec.
C. OLTEANU

Alex. Ștefănescu

Mai sint de citit mii de cărți

DESĂVÎRȘITUL BUN-GUST AL CENZURII

O carte de versuri mai puțin obișnuită, aparținând poetului Ioanid Romanescu, a apărut recent la Editura Junimea din Iași: **Morena**. După cum explică într-o notă introductivă, autorul a inclus în această carte următoarele categorii de poeme: a) neprezentate vreodată spre apariție; b) respinse de redacțiile revistelor și editurilor; c) apărute integral în reviste, însă respinse de edituri; d) apărute cu modificări fără asentimentul autorului. Ni se oferă, deci (și este un dar de zile mari) fața nevăzută a poeziei lui Ioanid Romanescu, aceea pe care partidul comunist, prin forurile sale (anti) culturale a considerat-o subversivă și a interzis-o.

Trebuie spus de la început că, în nota introductivă pe care am citat-o, Ioanid Romanescu, deși sincer, nu merge cu analiza până la cauza răului. El face referire numai la ceea ce cunoaște dintr-o experiență directă. În realitate, redacțiile revistelor și editurilor nu respingeau și nici nu modificau din proprie inițiativă textele propuse de autori. Eliminările și transformările se produceau „sus”, la forurile care supervizau activitatea publicistică și editorială (Consiliul Culturii, Secția de Presă a C.C. etc.). Existau chiar pontifi ai cenzurii — ca activiști cu pretenții de intelectuali, Mihai Dulea și Tamara Dobrin — cărora le plăcea să folosească ei înșiși din cînd în cînd grosolanul creion roșu, așa cum lui Nicolae Ceaușescu îi plăcea să pună câte o cărămidă la temelie noilor monstruozi arhitectonice. Este adevărat că de-a lungul timpului mulți redactori și editori exasperați de amenințările venite din partea tovarășilor de la foruri au început să devină mai precauți și să facă un fel de cenzură preventivă, adeseori în deplină înțelegere cu autorii. Era vorba nu atât de lașitate, ci de grija de a evita producerea unor dezastre, pentru că se putea întâmpla ca din cauza unui singur pasaj considerat suspect să fie interzisă o carte în întregime sau să devină indezirabil un scriitor. În mod frecvent, autorii înșiși își creau obișnuința de a se gîndi de două ori înainte de a încredința un text unei reviste sau unei edituri și aveau grijă să păstreze în sertar ceea ce în mod sigur n-ar fi fost acceptat (așa cum mărturisește, de altfel, chiar Ioanid Romanescu că a făcut cu unele poeme).

Înălții funcționari ai cenzurii — care acum locuiesc în continuare în vilele lor, în cartiere silențioase și se amuză privind la televizor spectacolul agitației noastre zadarnice de zi cu zi — poartă în cea mai mare parte răspunderea pentru devastarea culturii române în timpul dictaturii ceaușiste.

Revenind acum la cartea lui Ioanid Romanescu, trebuie să spunem că ea cuprinde cele mai frumoase poeme pe care le-a scris vreodată cunoscutul și apreciatul poet. Poeme stranii, scăldate parcă într-o lumină selenară, poeme clownesti, irreverențioase la adresa oricărei autorități, poeme încărcate de erotism ca de electricitate, poeme-parabolă, profunde ca o fîntînă dintr-un sat de munte, poeme ludice, pline de exuberanță și haz, poeme de o nostalgie sfîșietoare și incurabilă, aproape vioasă, poeme senzuale, cu o notă de perversitate — nimic nu lipsește pentru ca spectacolul liric să fie complet. Ele sînt scrise în binecunoscutul stil al lui Ioanid Romanescu — visător și livresc —, dar au mai multă strălucire decît de obicei. Luăm cunoștință, în urma lecturii lor, de acel Ioanid Romanescu care ar fi putut să existe dacă România ar fi fost o țară liberă. Ne gîndim, cu o stringere de inimă cîți alți poeți posibili s-au pierdut de-a lungul celor patruzeci și cinci de ani de grobiană cultură comunistă.

Uimitoare este precizia cu care cenzura a blocat la timpul respectiv (direct sau indirect, printr-o teroare instituționalizată) exact acele poeme care aveau cea mai mare valoare. Și nu este vorba doar de texte care sfîdau în vreun fel, fie și doar aluziv, regimul comunist, ci și de texte absolut apolactice, enervante doar prin faptul că dovedeau o prea mare putere de seducție. Cu o răutate veninoasă, de babornită — care le urăste pe femeile frumoase, cenzura a distrus sistematic tot ce se marca prin expresivitate, tot ce era puternic și adevărat, tot ce avea farmec. În această activitate distructivă n-a greșit aproape niciodată. Cu un desăvîrșit, bun-gust, a sfîrșit cu lovituri de ciocan statuia Afroditei și și-a implintat cuțitul în tabloul reprezentînd-o pe Mona-Lisa.

În România comunistă valoarea însăși devenise suspectă și era interzisă. Recentă carte a lui Ioanid Romanescu constituie una dintre dovezi.

Ileana Marinescu Schapira:

„Un pianist e un schwerarbeiter”

Într-un album din anul 1987 cuprinzînd „70 de portrete ale unor personalități din Köln” semnat de doi cunoscuți fotografi germani figurează, împreună cu Adenauer, Walter Scheel și alte somități din toate domeniile — cultural, economic, politic, social — și pianista Ileana Marinescu-Schapira, Docent pentru pian, încă din 1978, la Academia de muzică a orașului. Doamna Marinescu-Schapira este compozitoare și pianistă de concert, absolventă (1959) a Conservatorului bucurestean, cu studii ulterioare la Conservatorul din Lucerna (la clasa de maeștri pentru pian a lui Geza Anda). Între anii 1966—1969 a studiat compoziția, beneficiînd de una din celebre burse DAAD, la Berlin și Köln. A obținut mai multe premii internaționale, în România și după ce s-a stabilit, în 1967, în R.F.G.

Toate aceste date, cu numeroase alte interesante nuanțări și o listă a creațiilor pentru felurite instrumente, soliști, cor sau orchestră le-am obținut dintr-un recent „Lexicon al compozitorilor” editat de DEUTSCHERMUSIKRAT din Germania (mai, 1991). Reîntoarsă în țară într-o scurtă vacanță și în legătură cu perfectarea unor concerte la Ateneu, doamna Ileana Marinescu-Schapira a aflat răgazul pentru un interviu privind asprele rigori ale competiției în artă atît în Germania, cît și, în general, în lume.

Dialogul a pornit de la dublul profesorat al domniei sale, la Academia din Köln, unde are o grupă de 22 de studenți pianști — pe lîngă obiectivul catedrei de „Didactica și metodică pianistică” și ale cursului: „Bazele psihologiei în studiul pedagogic modern” — precum și la Școala de muzică din Jülich, unde predă, de asemenea, pianul.

Ileana Marinescu-Schapira: Să fii român și să ți-estî spre o catedră la un conservator german, iată ceva ce aduce a utopie. De fapt, e curată utopie. Cu atît mai remarcabile sînt meritele celor care predau, spre exemplu, vioara la Hamburg sau sînt angajați în școli speciale de muzică. Un român trebuie să învingă mult mai multe obstacole decît un german.

Tudor Octavian: Cît de semnificativă e, în acest sens, reușita dumneavoastră?

I.M.S.: Drumul meu a fost, într-un fel, mai simplu, pentru că am venit în Germania cîștigînd o bursă, care mi-a fost prelungită în mod cu totul excepțional patru ani. După care am fost invitată să-mi continui activitatea, aici. Și, totodată, mai greu, deoarece bursa m-a trimis în primul plan al unei competiții de o duritate feroce. Nu vă sfiți să notați întocmai ce vă spun: competiția nu e numai artistică; și e feroce fiindcă are loc în mai multe privințe. Trebuie să ai o sănătate de fier. Azi concertezi la Köln și miine impresarul te duce în Brazilia sau în Filipine. Nu e doar stresant, ci și istovitor fizic. Trebuie să vorbești germana ca un universitar. Eu stăpinesc șapte limbi. Predau unor studenți veniți din toată Europa, dar și din Asia, de peste Atlantic... Trebuie să fii permanent foarte informat. Studenții de azi au nenumărate pretenții, între care și aceea ca profesorul să fie „la zi”. Dar handicapul cel mai mare pentru un pianist e să fie... pianist. Există în Europa atît de mulți pianști foarte buni, incît e mai bine să cauți un serviciu de măturător, dacă nu ești excepțional de bun. Și nici măcar excepționalul nu e suficient, dacă

ești femeie. În sectorul concertistic, a fi foarte, foarte bun nu mai înseamnă nimic. Iar dacă ești femeie, repet, nu înseamnă chiar nimic. În plus, dacă ești femeie și vrei să răzbești ca artist fără să faci compromisuri, e descurajant de greu. Să înțeleagă din asta fiecare ce vrea.

T. O.: De ce e mai dură competiția pentru un pianist decît pentru un alt instrumentist?

I.M.S.: Un pian bun costă între 14.000 și 80.000 de mărci. Un pian de concert cu coadă. Cele mai bune pian de concert ajung să coste mult peste o sută de mii de mărci. Cît un Rolls Royce. Nu poți spera prea mult dacă nu exersezi zilnic pe un instrument de cea mai înaltă calitate. Steinway-ul meu, achiziționat după ani și ani de eforturi și privațiuni a costat 67.000 de mărci. Un solist beneficiază enorm de re-

clama pe care i-o fac firma și prețul pianului său. Datorită și reclamei, a chestiunilor de impresariat concurența devine monstruoasă. Un pianist atinge perfecțiunea tehnică devreme. Legea oricărui concurs e să nu faci nici-o greșală. Iar legea oricărei cariere o fac concursurile cîștigate. Din această cauză, a unei tehnici care lasă în al doilea plan problemele de conținut, sentimentul, elementul artistic începe să conțeneze din ce în ce mai puțin. Perfecțiunea nu-i neapărat și calea spre progres. Marile nume în pianistica ultimilor ani sînt, totuși, o „marfă stas de lux”. Tinerii sînt perfecți la 25 de ani; acum înainte însă ai nevoie de timp, ca să devii creativ. Dar exact timpul îți lipsește, fiindcă timpul nu-ți mai aparține. E vorba de un succes managerial. Interiorizarea interpretului — care e o chestiune de creativitate — e un lux, luxul acela veritabil, nu stas, pe care puțini îl află. Un mare pianist român, fiind membru al unui juriu, spunea despre un interpret: „cîntă perfect, dar cît de urît”. Urît în sensul nepuținței de a se interioriza.

T. O.: Cum e apreciată școala românească de pian?

I.M.S.: Pianistul român suferă și acest handicap, al unei școli care a produs celebrități: Clara Haskill, Dinu Lipatti, Dan Gligore, Valentin Gheorghiu, Mîndru Katz. Eu am avut ambiția — și norocul de a fi acceptată — să mă perfecționez alături de un Celibidache, marele român, de Arturo Benedetti Michelangeli — cu care sînt în relații de prietenie — tocmai pentru că am beneficiat de o educație muzicală într-un conservator românesc. E un gen de noroc care te duce la un regim de viață precipitat, auster, veșnic cu imperativul de a fi „up to date” la zi, adică. Aici, relațiile, acuitatea socială, presiunea generațiilor tinere sînt ceva extrem de preocupante. În perioadele de recesiune economică, intii se reduce bugetul culturii. Posturile celor ieșiți la pensie nu se mai pun la concurs. Presiunea păstrării postului e obositoare la maximum. Cînd ajungi la un status artistic și social, lupta pentru a-ți-l păstra e teribilă. Cine cade psihic, rareori își mai revine. De aceea, e bine să amintim factorul noroc. Știi, în timpul războiului, singurii intelectuali care aveau în Germania cartela de „schwerarbeiter” — de muncă grea, ca a furnaliștilor — de exemplu — erau pianștii. Țin-știle s-au schimbat, dar pianștii își păstrează încădrarea profesională în rîndul meseriilor celor mai dure. Pentru atîta muncă și devotament, orice pianist ar merita un dram de noroc. Numai că norocul și democrația sînt două lucruri atît de diferite. Pur și simplu nu reușești adeseori să înțelegi de ce e selectat de marele succes altul și nu tu. Nu e nici un secret că norocul vine peste tine mai repede cînd te naști bogat sau cînd te căsătorești cu o avere. Cînd al de mic ții un pian care costă cît un Rolls Royce și te deprinzi cu ideea că faci parte din categoria celor marcați de un destin favorabil.

TUDOR OCTAVIAN

SEMNAL

Dumitru Tepeșneag — **Zadarnică e arta fugii**, Rom. in. Editura Albatros, 1991, 136 pagini, 65 lei.

Dumitru Tepeșneag, autorul romanului **Zadarnică e arta fugii**, foarte recent apărut la Editura Albatros, este unul dintre puținii scriitori de la noi care s-au bucurat de o atenție deosebită din partea lui Nicolae Ceaușescu. Pentru merite deosebite în activitatea de contestatar al regimului comu-

nisto-ceaușist, dictatorul i-a retras cetățenia română prin decret prezidențial, în 1975. Stabilit în Franța, scriitorul a continuat să se manifeste, a editat revista „Cahiers de l'Est”, s-a făcut cunoscut prin traducerea din limba română a cărților sale, a scris și a publicat cărți în limba franceză.

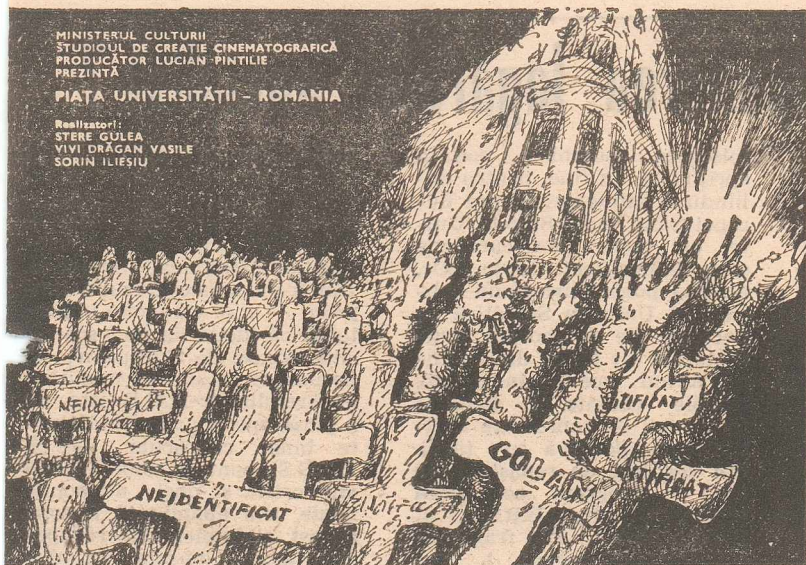
Scriitor cu conștiința nepervertită, dar marcată de experiența pe care i-a impus-o viața trăită în România socialistă, Dumitru Tepeșneag a consacrat acestei experiențe cartea **Zadarnică e arta fugii**, roman al obsesiei evadării — ca ultimă soluție de salvare — dintr-un sistem absurd care distruge individualitatea. Fuga (motivul central al romanului) nu poate fi o izbăvire, deoarece în realitatea imediată nu mai există refugii, există doar posibilitatea unei revanșe luate în imaginar.

Constantin Argetoianu — Pentru cei de miine. **Amintiri din vremea celor de ieri**. Colecția Memoria. Vol. 1. Îngrijire de ediție, introducere și note de Ion Ardeleanu. Editura Albatros, 1991, 268 pagini, 96 lei.

Din competiția între două edi-

turi ca Humanitas și Albatros au de cîștigat, bineînțeles, cititorii. O primă dovadă vine prin recentele apariții ale **Memoriilor** lui Constantin Argetoianu, un fel de cronică a societății românești pentru ultimele decenii ale secolului nouăsprezece și pînă în deceniul patru al secolului douăzeci realizată de un om politic de prim rang, cu o îndelungată carieră, spirit subtil și lucid, plin de farmec și de talent literar. Două volume la Humanitas și un volum la Albatros înseamnă doar un început în ceea ce privește publicarea **Memoriilor** lui Constantin Argetoianu, întinse pe multe mii de pagini, pe care cele două edituri promit să le publice treptat. Volumul girat

„Lanterna magică”

În sfârșit...!

Studioul de creație cinematografică al Ministerului Culturii (producător: Lucian Pintilie), sub egida firmei „FILMEX”, ne-a prezentat în premieră, în seara zilei de 22 aprilie, filmul documentar-artistic de lung metraj „PIAȚA UNIVERSITĂȚII — ROMÂNIA” (realizatori: Stere Gulea, Vivi Drăgan Vasile și Sorin Ilieșu; imaginea: Sorin Ilieșu, Vlad Păunescu, Vivi Drăgan Vasile; montaj: Niță Chivulescu; coloana sonoră: Horea Murgu), în exact ziua, deci, în care se împlinea un an de la inițierea acelei manifestări pașnice a cetățenilor Capitalei, manifestare de superbă și totodată amară aducere aminte — manifestare ce s-a transformat curând într-un veritabil fenomen, ale cărui rezonanțe social-politice au depășit cu mult hotarele țării. Și care s-a sfârșit într-un carnagiu. „Care a „implantat” în circulația cotidiană noțiuni precum: „Teritoriu liber de orice fel de comunism”, „Mineriada”, „GOLANIA”, care l-a făcut să-și asume titlul de „golan” până și pe un oarecare Eugen Ionescô și care — date că mai ales — ne-a barbat radical drumul de intrare într-o Europă civilizată. Oscilând — între

speranță și disperare — între o rece obiectivitate și inerenta doză de subiectivism caracteristică oricărui produs artistic, apelând uneori la un crunt umor sau la o nemărginită tristețe, „PIAȚA UNIVERSITĂȚII — ROMÂNIA” reprezintă, în sfârșit!, primul film autentic de lung metraj realizat după Revolta din Decembrie, având subiect chiar unul dintre efectele acesteia.

Se vor mai face desigur și alte filme despre fenomenul Pieței, ele sînt de așteptat și nu vor fi decît benefice: vor aduce noi puncte de vedere asupra lui. Dincolo însă de a fi doar un deschizător de drumuri în ceea ce privește analiza acestui moment ce face de acum parte din Istoria noastră națională, „PIAȚA UNIVERSITĂȚII — ROMÂNIA” reprezintă și acel atît de viu așteptat salt calitativ de care publicul nostru avea atîta nevoie: curajul civic al realizatorilor, imensa muncă de selecție a materialelor filmate sau video (însușind zeci, sute de ore de proiecție — pentru a se ajunge la acea oră și ceva, din care e compus filmul), dorința lor aproape disperată de a te face să înțelegi că mulți, majoritatea

erollor, tineri, anonimi de acolo, din Piață, au dorit „altceva” mai bun, mai demn decît ceea ce le oferea, atunci, prezentul; că, iată, blestemele aceluia prezent continuă și în prezentul nostru, actual; că Piața — chiar și ingenucheată — a rămas, prin spiritul ei deplin și pur; că indiferența sau minciuna pot poci nu numai trupul, ci sufletul mai ales — sînt, ele toate, momente de meditație. Încă o dată, cinematograful documentar realizat cu competență și pasiune, cu intransigență morală și controlat spirit polemic, dovedește o dată în plus că, în trecerea noastră prin lume, el — **FILMUL** — poate cutremura și din punct de vedere estetic!

Că ceea ce s-a întîmplat în Piață a fost un episod dramatic, nu mai contestă nimeni, sau aproape nimeni (aceștia din urmă neputînd fi decît din „specia” homozilor care au bătut sălbatic, sau care au dispus această sălbatică bătaie, sau, cel mult, de genul celui intervievat, din film — om cu răspundere și pretenții intelectuale — care te lasă cel puțin interzis afirmînd că principala vină a golanilor a fost aceea de a fi „profanat obscenități”...!?). Nimeni, sau aproape nimeni nu se mai îndoiește că acel mari anonimi ai Pieței ne-au dat o lecție de libertate tuturor, și că mai avem un drum lung pînă la obținerea acelei libertăți.

Amplizarea demonstrațiilor pașnice, idealurile sustinute, nonviolenta; apoi risipirea mișcării... degenerarea ei... represiunea finală și absolut inutilă. Cimitirele... crucile morților „neidentificați”... gropile proaspăt săpate, așteptîndu-și parcă, sinistru, alte prăzi...! Vom putea oare, cu timpul, să uităm toate acestea?!

Aceasta este marea întrebare pe care filmul o pune.

Oricărui spectator.

HORIA PĂTRAȘCU

P. S. — Ilustrația din titlu aparține graficianului Daniel Răduță, și reproduce parțial afișul filmului. — seara, tirziu, după consumarea premierei, spectatorii care ieșeau din cinematograful „SCALA”, trecînd prin Piața Universității au fost întîmpinați de baraje de scutieri, umăr la umăr, toți purtînd uniforme și echipament de luptă corp la corp noi-nouțe.

— și tot în acele ore tirzii, așezată pe patul de flori așternut în jurul troitei din Piață, la lumina zecilor de luminări aprinse și fără să-i pese de ce se întîmplă în jur: o fetiță citea o carte...

EMA VINSKI

pentru că vă scapă cite ceva de sub control (ca și ortografia, de altfel) trădînd inconsecvența unei experiențe poetice practicate pe apucate. Unei existențe dramatice îi e necesară o cultură pe măsură pentru a o supune și a o mintui în artă. Aștept citeva poeme a căror violență imagistică să fie cizelată cu patimă de bijutier.

L. Andros (Constanța): Am citit lungul dv. poem deși nu știu cine ar mai fi avut răbdarea s-o facă, pentru că e depășit ca experiență estetică din toate punctele de vedere. Am citit multe poeme epico-filosofice dar ceea ce ați trimis dv. este doar o versificare copilăroasă pe teme care vă depășesc mijloacele de realizare.

ION ZUBAȘCU

notorietate mondială, profesorul dr. Jean-Pierre Soulier. Traducerea este semnată de domnul doctor Vlad Apăteanu, directorul Centrului de Hematologie București, specialist de marcă al domeniului și cunoscut publicului larg prin deseale apeluri pe care le face la televizor pentru o regroupare mai activă a donatorilor de sînge.

Volumul nu este, cum s-ar părea, rezervat inițiatilor. Într-un stil de o mare limpezime, accesibil cititorului comun, savantul francez se întoarce la veșnicele întrebări ce tulbură de milenii conștiința omului: cine sîntem? De unde venim? Care este menirea noastră pe acest pămînt? Viața și moartea, în misterioasa și perpetua lor succesiune, sînt reanalizate din diverse unghiuri de vedere: al biogenezei, paleontologiei, filozofiei, teozofiei, chimiei, fizicii, biologiei moleculare.

Pentru omul cu dragoste de carte și zestre culturală, însemnările profesorului Soulier nu oferă noutăți absolute. Apreciem totuși că *Enigma vieții* este prima lucrare ce ne invită — după un dopaj marxist-leninist de patru decenii — la un dialog necenzurat cu noi înșine, de a ne regăsi, eliberați de materialismul îngust, în mijlocul dureroaselor întrebări în legătură cu tainele cosmogenezei.

LIVIU TIMBUS

REZERVAȚIE

Pășind în rezervația furnicilor domestice. Șiruri lungi, ordonate și grave, inimaginabile poveri tirînd, trupul întreg, pînă la venerație ascultîndu-te despre moartea Troiei, orb ca o insulă rostogolindu-se prin singele tău, adînc în canalele materiei cenușii în comorile lor, firavele tale iluzii, milioane de morți pe secundă pentru ca tu să zgirii stingaci pe nisipul-umed al clepsidrei un singur cuvînt

ÎNAINTE

Indecent de singur cotrobăind furîșat în buzunarul hainei care te acoperă, ehe, locuința rezervată monștrilor sacri ai imaginației unde-ți sînt adnotările pe marginea lumii acesteia marea lustruiește tărîmuri noi tălăzuind lăuntric sirenele au ieșit la vinătoare înainte de vremea apusului infundă-ți urechile cu ceara albinei care te adună conștiincios mestecîndu-te cu saliva ei în fagurele lumii, încearcă să dormi, un mare războinic se zbate să rupă lanțurile clipei și să existe.

EMA VINSKI

Correspondență literară

PRECIZARE: Aștept de la corespondenții noștri poeme pe temă de strictă actualitate, de preferință realizate cu mijloace artistice actuale pentru a încerca să conturăm împreună o școală de poezie îndrăzneată, proaspătă, fremătătoare, pe măsura clipei istorice pe care o trăim. O poezie demnă de firma Flacăra sub care vă propunem, în special celor tineri, să debutați în continuare. În așteptarea acelor poeme care să fie cu totul altceva decît experiența lirică optzecistă vom publica texte din

cele reținute pînă acum.

A. R. (Buzău): Aveți un remarcabil apetit pentru imagini apocaliptice în toate textele trimise: „cerul s-a aburit de-atîta urgie”; „diavoli albi dansează... / de mină cu ei am înflorit și noi și nu ne-am ars / ochii mei sînt vicleni / iar miinile sirete / femeii ce au dorul beției / femeii ce au dorul să-mbete / în iad am găsit spovedania / zilelor moarte”. Sînt versuri pline de forță și culoare dar poemul întreg nu e publicabil

de Editura Albatros (perioadele 1888—1898 și 1913—1916) are avantajul unui foarte serios aparat critic, realizat de îngrijitorul ediției cărui îi aparțin studiul introductiv, notele și un indice de nume.

André Glucksmann — Bucătărea și Mîncătorul de oameni. Eseu despre raporturile dintre stat, marxism și lagărele de concentrare. Traducere din limba franceză de Mariana Ciolan. Colecția Esul politic. Editura Humanitas, 1991, 208 pagini, 75 lei.

O carte care reprezintă o adevărată delectare — aceasta este concluzia formulată pe coperta volumului, iar lectura textului confirmă verdictul editorului. Esul cunoscutului filozof este, în realitate, un pamflet politic (apărut în 1975, la Editions du Seuil) strălucit prin verva analizei și a stilului, prin lipsa oricărei inhibiții în critica socialismului în general și a socialismului sovietic în particular. O critică — așa cum remarcă editorul — adesea impertinentă a „stingii din noi” dinspre stînga. O critică întreprinsă fără menajamente, care șochează inevitabil spiritele conformiste, dresate de propaganda comunistă să se închine idolilor inventați de ea. Începînd cu titlul și trecînd prin capitolele cărții (Cea mai gogonată minciună a secolului: Uniunea

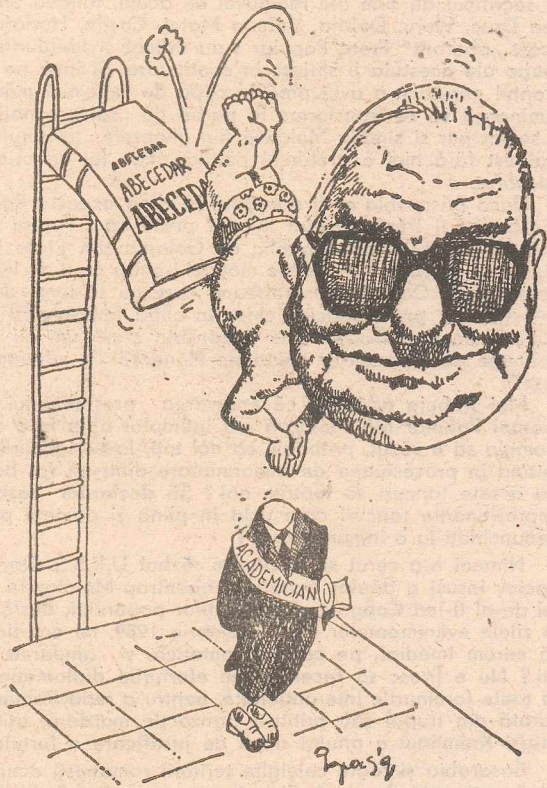

Republicilor Sovietice Socialiste, Economia politică a muncii silnice etc.) cititorul eliberat de prejudecăți devine complicele reazășării acestor idoli pe soclul care li se potrivește.

DOMNIȚA ȘTEFĂNESCU

ENIGMA VIEȚII

În excelente condiții grafice, la Editura Medicală, a văzut lumina tiparului lucrarea „Enigma vieții”, datorată eminentului hematolog de

Pucioasă și sare pe o rană deschisă

La sfârșitul conferinței de presă a președintelui Iliescu din 24 aprilie, o ziaristă a citit finalul „Declarației Frontului Popular din Moldova în legătură cu semnarea unui nou tratat de colaborare, bună vecinătate și amicitie între România și U.R.S.S.” Răspunsul domnului Iliescu a fost de-a dreptul stupefiant. „Textul Frontului popular din Moldova — a spus el — este sectar, dă dovadă de naivitate, imaturitate politică, este aberant. Ce vreți să facem, să intrăm cu trupele în Moldova, să declarăm război Uniunii Sovietice?”

Dacă ceea ce spune Frontul Popular din Moldova este o „aberație”, n-aș vrea să amintesc decât faptul că tot ce are Republica Moldova mai sfânt, la ora actuală, prin acest „aberrant” Front Popular a obținut, toate „aberațiile” numite drapel tricolor într-o Siberie de seceri și ciocane, limba de stat română într-un uriaș golf rusofon, grafia latină pe piatra de mormintă a imperiului slav, imnul național „Deșteaptă-te, române” într-un ocean de „Kalinka maia”, iar acum luptă cu planeta moară a armatei roșii să obțină cea mai mare „aberație” imaginabilă: smulgerea din imperiu și independența deplină a Moldovei. Iar ca o culme a culmilor, toate conștiințele treze și curajoase pînă la sacrificiu de sine ale Moldovei de acum, Mircea Snegur, Mircea Druc, Vieru, Dabija, Valeriu Matei, Costin, Hadărcă ș.a. din acest „aberrant” Front Popular s-au ridicat și idealurile cele mai înalte ale acestuia îl slujesc în continuare. Și încă pe deasupra, Frontul acesta n-a avut pînă în clipa de față nici măcar ideea luminoasă să se transforme în partid de „salvare națională”. El a salvat pur și simplu Moldova din ghearele țarismului leninist-stalinist fără nici o pretenție politică. La fel ca orice salvator adevărat.

Dacă Basarabia ar fi aparținut în clipa aceasta României, dl. Iliescu, ar fi trimis demult minerii peste ea. Pentru că Frontul Popular s-a solidarizat public cu Golania din Piața Universității, nu cu dl. Iliescu. Acesta e motivul pentru care dl. Iliescu n-are nevoie de o Golanie basarabească care nu se teme de Moscova și-l sfidează pe Gorbaciov chiar în clipa îmbrățișării cu omologul său român. Dacă miine Basarabia s-ar uni cu România, poimiine dl. Iliescu l-ar căuta pe Honecker în minunatele stepe ruse.

Mai trebuie adăugat că enervarea președintelui Iliescu pe Frontul Popular din Moldova s-a întimplat abia la o zi după ce domnia sa a văzut, probabil, ca noi toți, la tv, tancurile sovietice intrînd în procesiunea de înmormintare dintr-un sat basarabean. Cu aceste tancuri să luptăm noi? Să declarăm război acestor impresionați tancuri care ucid în plină zi oameni plîngînd în-genunchiați la o înmormintare?

Nimeni n-a cerut să declarăm război U.R.S.S. Dar cînd Gorbaciov însuși a anulat Tratatul Ribbentrop-Molotov în cadrul celui de-al II-lea Congres al deputaților poporului, desfășurat chiar în zilele evenimentelor din Decembrie 1989, nu era firesc ca noi să cerem imediat, pe cale diplomatică, și anularea urmărilor lui? Nu e firesc să facem toate eforturile diplomatice posibile, la toate forumurile internaționale, pentru a reda României partea furată din trupul său printr-o tranzacție murdă, atîta timp cît însuși Kremlinul a anulat actul de justificare a furtului?

Basarabia și toate celelalte teritorii românești ocupate, sînt o rană națională deschisă. Și în loc ca președintele Iliescu să facă tot ce depinde de el ca s-o vindece, el toarnă peste ea pucioasă și sare.

ION ZUBAȘCU

Basarabenii nu sînt singuri

În prestigioasa revistă basarabească „Literatura și Artă” a apărut o scrisoare a unui profesor din Tîrgu-Jiu, în care se spune, printre altele: „Sînteți singuri, dumneavoastră, basarabenii; deși sînteți români basarabeni, sînteți singuri pentru că noi sîntem doar români, și poate nici alți.”

Îndrăznesc prea mult venind cu un sfat, dar pentru că vă iubesc, îmi asum acest risc. Nu așteptați, oameni buni, nimic de la nimeni, căci Moscova vă este dușmană, iar Bucureștiul este față de dumneavoastră indiferent, sau neputincios, sau laș. Ceea ce e tot una. Cînd spun București, mă refer la conducerea actuală a României, care nu-i veșnică, și deci va veni o vreme cînd Bucureștiul nu va fi față de soarta dumneavoastră nici indiferent, nici laș; atunci Prutul «va seca dintr-o sorbire», ca Mîlcovul altădată, și veți fi

atunci români nu numai prin naștere, prin singe, ci și de facto și de jure”.

Publicată într-un organ de presă așa de important, scrisoarea este, evident, un strigăt de ajutor adresat conducerii românești de azi. Dar profesorul din Tîrgu-Jiu greșește cînd afirmă că basarabenii

sînt singuri. O fi conducerea actuală a României indiferentă, neputincioasă ori lașă vizavi de Basarabia, dar cei peste 20 de milioane de români din dreapta Prutului nu sînt la fel. Ei vor ști, fără îndoială, să grăbească sosirea momentului cînd cîrmuirea de la București se va ocupa cum se cuvine de problema Basarabiei, pentru ca Prutul să fie secăt dintr-o sorbire cît mai repede posibil.

Spre recompunerea lagărului socialist?

Reproducem în cele ce urmează un mic fragment dintr-un articol publicat în „Sovietskaia Kultura” de un doctor în științe istorice: „O gravă neglijență din partea P.C.U.S. a fost faptul că el a fost luat prin surprindere de evenimentele din aceste țări și practic nu le-a acordat nici un fel de sprijin politic și moral în timpul și după evenimentele din 1989. Într-o anumită măsură aceasta se explică prin dificultățile interne care au apărut în cadrul P.C.U.S., ca și prin activitatea forțelor anticomuniste ivite și în U.R.S.S. Or, experiența de doi ani (după 1989) reafirmă că relațiile cu Europa de est trebuie să constituie cea mai importantă direcție a politicii externe sovietice atît în virtutea poziției sale strategice pentru U.R.S.S., cît și datorită legăturilor economice și tradiționale, a comunității de interese în asigurarea securității internaționale pe continentul european. La aceasta trebuie adăugat că nu o singură generație din regiunea est-europeană a fost atașată opțiunii socialiste, a participat la

mișcarea comunistă, sau a sprijinit-o. În fine, pentru dobîndirea influenței asupra Europei răsăritene, Statele Unite și țările vest-europene și-au intensificat lupta. Or, aceasta poate incomoda substanțial Uniunea Sovietică ca partener de colaborare multilaterală cu țările din regiune. Avînd acestea în vedere, trebuie căutate și stabilite forme noi de conlucrare multilaterală, pozitivă cu țările din regiune, de renaștere a ideii de integrare economică regională între U.R.S.S. și Europa de est. Din fragmentul citat se desprind: 1. Reproșuri la adresa Kremlinului, care s-ar traduce cam așa: Ah, Gorbaciov, Gorbaciov, de ce n-ai intrat cu tancurile atunci cînd trebuia, așa cum te tot îndemna Ceaușescu? 2. Mistificarea cu privire la socialismul din țările est-europene. Opțiune socialistă? Din partea cui? Cine a fost întrebat? S-a putut opta? A avut voie vreun individ sau vreo țară să se pronunțe și pentru altceva decît pentru socialism? 3. Amenințare, nici măcar

voalată, la adresa S.U.A. și a țărilor vest-europene: acțiunile acestora pentru dobîndirea influenței asupra Europei răsăritene „incomodează substanțial” Uniunea Sovietică. Din toate acestea rezultă limpede — și n-are nici o importanță că ideile de mai sus nu sînt expuse de Gorbaciov, ci de un om de știință, manierele kremlinisto-K.G.B.-iste de a plasa aporourile fiind foarte bine cunoscute — că U.R.S.S., contrar unor opinii amatoriste și deci ultraoptimiste, n-a abandonat Europa de est, și înțelege că, recuperînd terenul pierdut, să păstreze în continuare această zonă în sfera ei de interese și de influență, mai mult chiar, să refacă „integrarea economică regională” de mai înainte. Dar aceasta nu înseamnă altceva decît recompunerea fostului lagăr socialist. Avînd în vedere această viziune, și putem spune fără să greșim aceste intenții ale Kremlinului, mai e oare de mirare sprijinul pe care Moscova îl acordă lui Iliescu și alor săi? Omul nostru la Havana este o rețetă verificată. (I.D.G.)

Glasnostul din sarcofag

Cu 5 ani în urmă, popularitatea glasnostului în U.R.S.S., dar mai ales în restul lumii, atinsese aproape apogeul. Și tot cu 5 ani în urmă, la sfârșitul lui aprilie 1986, omenirea afla despre explozia petrecută la Cernobil de la... suedezi. Fiindcă, la început, despre cea mai mare catastrofă nucleară a tuturor timpurilor Moscova intenționa să nu spună nimic. Și nici azi nu știm tot. România a fost una dintre țările cele mai grav afectate de sinistru. În 1986, teii din București au rămas întregi, nimeni nu le-a mai cules floarea și nu le-a mai rupt crengile, și din această pricină tristețea noastră a fost și mai mare. Au murit de pe urma Cernobilului multe mii de oameni. Numeroși alții au fost iradiați și suferă acum de sindromul Hiroshima. Pentru a marca împlinirea celor 5 ani care au trecut de la dezastrul petrecut la Cernobil și pentru a cinsti memoria victimelor, în mai multe localități din Ucraina și Bielorusia s-au organizat marsuri și adunări (fotografia noastră înfățișează un aspect de la demonstrația de la Kiev). Se știe că centrala atomică de la Cernobil a fost îngropată într-un sarcofag de beton. Mulți consideră că acolo a fost îngropat și glasnostul, de unde de 5 ani se tot chinuie să iasă.

Șantajul lui Tom Lantos

Un anume domn Tom Lantos, membru al Camerei Reprezentanților din S.U.A., membru al Comisiei pentru a-

rile enumerate. Mă rog, că în timp ce premierul român Petre Roman se afla la Washington un membru al mai multor comitete și comiții din capitala americană i-a spus doleanțele sale — treaba lui, doar în Statele Unite există libertatea cuvîntului, nu-i așa? Însă iată ce spune agenția budapestană

nu vizavi de România. Este oare și vreun român în Congres care să sfătuiască administrația de la Washington ce politică să ducă față de Ungaria? Nu-mi amintesc. Situația este pizară și foarte dăunătoare. Mai întîi ca fapt de politică, de diplomație, de politețe și de ceremonial: să vină un individ, în cel mai bun caz dezinforma, dar, mai curînd, de rea credință, orbit de patimi și de ură, și să-i pună pistolul în piept primului-ministru al unei țări de peste 23 de milioane de locuitori (criticile care i se aduc în țara lui acestui prim-ministru reprezintă o cu totul și cu totul altă chestiune, sînt în firea lucrurilor, de altfel de critici nu scapă nici un șef de guvern în propria țară) și să-i dicteze ce să facă. Gangsterism curat! În al doilea rînd, ca fapt economic și social: să aibă de suferit o țară întreagă (inclusiv cei două milioane de unguri care trăiesc acolo) din cauză că unui parlamentar american (e adevărat, de origine ungurească) i se îngăduie să practice șantajul.

S-a întors mașina lumii

faceri externe și copreședinte al Comisiei pentru problemele securității europene a Congresului american, a spus într-un interviu: „Am discutat cu primul-ministru al României toate problemele legate de minoritatea ungară din România, prilej cu care i-am spus că nu voi fi de acord ca țării sale să i se acorde clauza națiunii celei mai favorizate în comerț pînă cînd guvernul român nu va împlini toate cere-

MTI: „Legat de faptul că Tom Lantos are calitatea americană ce politică să ducă față de România (s.n.), congresmenul a menționat că poziția administrației S.U.A., este foarte serioasă și deocamdată ea nu intenționează să acorde României regimul națiunii celei mai favorizate în comerț”. Așadar, un etnic ungur este cel care îi șoptește la ureche administrației americane ce să facă și ce

CU OCHII ALTORA

toarcerea lui Liverpool

U.E.F.A. a ridicat pe 19 aprilie suspendarea Roșilor. Barnes și coechipierii lui își vor face reîntoarcerea în cupele europene începând cu sezonul 1991-1992. Întoarcerea lui Liverpool a fost votată în unanimitate de Comitetul Executiv U.E.F.A. Cu această ocazie, Hannart Johansson, președintele U.E.F.A., a declarat: „Încheierea violenței ar înceta dacă am închide toate stadioanele din lume? Bineînțeles că nu! Îmi constată că de cele mai multe ori violența se manifestă în bara stadioanelor. Trebuie să atacăm toți această problemă a societății.” Barnes declară la rîndul lui: „Am fost prea de ajuns șase ani... Sintem la fel de puternici ca în 1985. Iar performanțele lui Manchester United în 1992 ne dau încredere. Ei sînt în finală la prima lor participare. Ori dacă MU este o

echipă bună, noi le sintem superiori”.

Alain Delon i-a purtat ghinion lui Borg

La Monte Carlo tragerea la sorți a fost efectuată de către Alain Delon, care l-a scos drept adversar pentru Borg pe spaniolul Arrese, un adevărat specialist pe zgură. Imediat după tragerea la sorți Arrese a declarat: „Trebuie să vă spun că Borg era idolul meu și că sînt bucuros să-l întîlnesc”. Borg a ratat prima încercare de a reveni. Acum zece ani lumea era la picioarele lui. În jurul lui era un entuziasm teribil, un delir numit borgmania. Borg a cîștigat între 74 și 81 de șase ori Roland Garros-ul și de cinci ori consecutiv Wimbledonul, între 76-80. Învins săptămîna trecută, adevăratul Borg este altul. Cel dinainte. Atît de

mult timp inaccesibil, cu siguranță de neuitat. Era cel mai tînăr, cel mai rapid, cel mai rezistent, „debarcat de pe o altă planetă”. (Năstase dixit). Într-un recent interviu Borg declara: „Îmi este dor să joc din nou și să joc bine. Pur și simplu pentru a avea satisfacția de a ști dacă este posibil să reîncepi. Acest lucru n-are nici o legătură cu banii. ...Mă simt exact ca acum zece ani, fizic și mental... Știu că oamenii așteaptă mult de la mine. Altă dată, am reușit totdeauna să răspund speranțelor puse în mine și sper să o mai pot face”.

Donald Trump este adevăratul invins

Adevăratul invins al întîlnirii Foreman — Hollyfield a fost Donald Trump, care conta pe acest meci pentru a-și recîștiga credibilitatea. El a dat greș. El nu a putut să facă rost de cele unsprezece milioane de dolari pe care le-a promis în timpul pregătirilor meciului pentru titlul mondial la box. Dan Duva și Bob Arum, managerii lui Foreman și Hollyfield, au profitat și l-au amenințat cu un proces. Trump a trebuit să le dea 3,5 milioane dolari și să le cedeze drepturile la televiziune și rețeta meciului. Este sfîrșitul unei domnii. Donald Trump nu va mai stăpîni sportul american.

Earvin (Magic) Johnson: cele mai multe pase decisive

Cu 9.898 de pase decisive, număr atins în timpul meciului L.A. Lakers — Dallas Mavericks, Magic Johnson ajunge pe primul loc în clasamentul paselor decisive, în baschetul profesionist american, întrecîndu-l pe Oscar Robertson.

TENIS

Un eveniment al săptămîinii:

România — Irlanda în Cupa Davis

● Declarațiile lui Dumitru Viziru, căpitan nejuccător al echipei naționale, și Alexe Bardan, antrenor și fost căpitan nejuccător.

● Informații privind întîlnirea de la sfîrșitul săptămîinii.

Dumitru Viziru: Echipa României este alcătuită din următorii jucători: Adrian Marcu, Răzvan Itu, Florin Segăceanu și George Cosac. Pînă la ora înscrîierii echipei nu am primit nici o veste de la Andrei Pavel, pe care-l doream în formația noastră alături de Dinu Pescariu. Pescariu are un angajament față de Panasonic și trebuie să participe la un concurs în această săptămîină. Este regretabil pentru că acești doi jucători erau în formă și aveam nevoie de ei pentru a trece acest hop dificil cu Irlanda. Nu există o legătură clară între obligațiile jucătorilor față de Federație și viceversa. Despre irlandezi nu știm mare lucru. I-am bătut greu, acum un an, pe o suprafață rapidă. Sperăm că avantajul terenului ca și forma să incline balanța în favoarea noastră. Adrian Marcu este cel mai bine pus la punct și are o dorință mare de a face o figură bună. Al doilea jucător la simplu va fi probabil Răzvan Itu. Cosac avea zilele trecute un blocaj muscular în regiunea lombară, dar sperăm

să-l recuperăm în termen. Meciul cu Irlanda este foarte dificil și prin această conjunctură nefavorabilă în ceea ce privește alcătuirea formației noastre.

Alexe Bardan: Normal, noi avem prima șansă. Irlandezii nu au jucători de zgură și în general nu sînt prea grozavi, dar și noi sîntem firavi, fiind ceva, ceva mai tari. Din păcate nu vin puștii. Era momentul să fie lansați la apă. Dar băieții au prins aripi și își pierd interesul pentru Cupa Davis. Federația ar trebui să aibă contracte cu jucătorii pentru Cupa Davis, dar și ea are acum vîstieria goală. Este un meci de văzut, este un prag. Era mai interesantă o schimbare de generații pentru a putea planui o viitoare intrare în grupa I valorică.

Tragerea la sorți și conferința de presă au loc miercuri, 2 aprilie la ora 12, la Inter — Sala Hora de la etajul 21.

Meciurile se vor desfășura la arena Progresul, cu începere de la ora 13 — vineri și duminică — și de la ora 14 — sîmbătă, cu rezerva unei modificări solicitate de televiziune (o oră mai devreme). Un bilet va costa 300 de lei — pentru o zi, două sau toate trei la un loc.

MIHAI SÂNDOIU

TOP SPORT

Sorin Babii, un trăgător de elită! Sportivul săptămîinii trezite este fără îndoială Sorin Babii, medaliat încă o dată, acum cu bronz, la Campionatele Mondiale de tir pentru arme cu aer comprimat din Norvegia, la proba de pistol cu aer comprimat. Felicitări Sorin!

Urmează Otilia Bădescu! Așteptăm o medalie și de la Otilia Bădescu la Campionatele Mondiale de Tenis de masă, care se desfășoară în aceste zile în Japonia. Ea a avut o comportare foarte bună în proba pe echipe, pe care sperăm să o reediteze în proba de simplu.

Cum erau păziți regii noștri

Despre securitatea regilor noștri am spicuit din memoriile lui Yehudi Menuhin. De ce? Veți vedea. La sfîrșitul verii lui 1927, Enescu îl invită în România, la Sinaia, unde avea o vilă nu departe de castelul Peleş.

„Într-o zi pe cînd ne plimbam, o trăsură în miniatură ne-a depășit. Am recunoscut că vizitiul era Mihai, moștenitorul în vîrstă de șase ani al tronului. Simțindu-mă cuprins de invidie, am luat o piatră și am aruncat-o după el”. Trebuie să-l iertăm pe Yehudi. Nu era mult mai vîrstnic decît viitorul rege. Iată cum era „păzit” sala tronului: „Mai tîrziu, în timpul unui tur al palatului, am reușit să intru pe sub un cordon și, spre groaza ghidului nostru, m-am suit pe tron”.

În sfîrșit, să consemnăm delicatetea suflătoare și tactul reginei Maria. Yehudi refuză să cînte în fața ei și atunci Enescu îi propune să stea în camera principesei Cantacuzino și

să „tragă cu urechea” cît timp micuțul violonist lua lecția la etaj. După aceea, în timpul protocolului de prezentare, Menuhin refuză să-i sîrute mina. Cîtăm în continuare: „Departee de a fi jignită, regina era suficient de stăpîină pe sine pentru a cuceri prin supunere. A urmat apoi o convorbire prietenească, la sfîrșitul căreia mi-a dat un exemplar al cărții ei cu dedicația «lui Yehudi, de la Maria».

Regina va muri peste 11 ani într-un accident, iar Mihai își va începe peste douăzeci de ani umilitorul (și pentru noi!) exil.

O altă călătorie, de data aceasta la București, va fi făcută de Menuhin, acum matur, în anul 1946, cînd, se specifică, încă mai exista monarhia. Iată — o scurtă caracterizare politică a României făcută de marele violonist: „...în al treilea rînd, eram evreu. Bucureștiul oferise azil la mii și mii de evrei care reușiseră să scape de arestare nu numai în România, dar și prin țările învecinate; România avea să le fie prietenă continuu...”.

AURELIAN LAZU

Execută o gamă largă de mobilier:

- Sufragerii
- Dormitoare
- Canapele extensibile
- Mobilier de artă cu sculpturi

Aproximativ 90 la sută din valoarea producției este destinată exportului. De la Movas S.A. Vaslui, pleacă sufragerii, dormitoare precum și alte piese de mobilier în Franța, Germania, Suedia, Finlanda, Austria, Elveția și U.R.S.S. Rentabilitatea este de 8 la sută, beneficiul pe primele două luni ale anului se cifrează la 8 milioane lei. „Movas” S.A. Vaslui așteaptă comenzile dumneavoastră!

Din această dilemă se poate ieși într-un singur fel: faceți cunoștință cu vinurile vasluiene! Unde se găsesc cele mai bune vinuri din Vaslui? Acolo unde se găsesc și cele mai bune coniacuri, adică la

SOCIETATEA COMERCIALĂ DE VINIFICAȚIE ȘI BĂUTURI VASLUI S.A.

Produsele sale sînt adevărate privilegii:

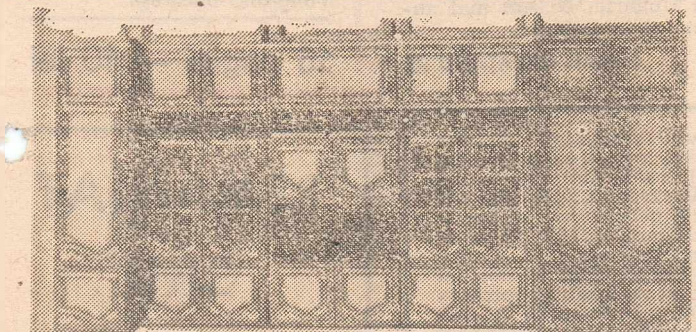
- Vinuri albe din podgoriile vasluiene apreciate pe piața internă și în străinătate.
- Sortimentele de vinuri roșii din zonele Blăgești, Șuletea, Dodești, Stoișești, Banca, Pogana, Vutcani.
- Coniacuri fine din sortimentele: Vasconi, Ovidiu, Vaslui, Extra.
- Țuici și rachiuri naturale.

Nu uitați! Și lui Ștefan cel Mare îi plăceau! În moștenirea pe care a lăsat-o urmașilor săi și urmașilor urmașilor săi, intră și poama dulce a viilor vasluiene, din care meșterii băuturilor altele vă oferă un pahor de licoare.

SOCIETATEA COMERCIALĂ S.A. VASLUI

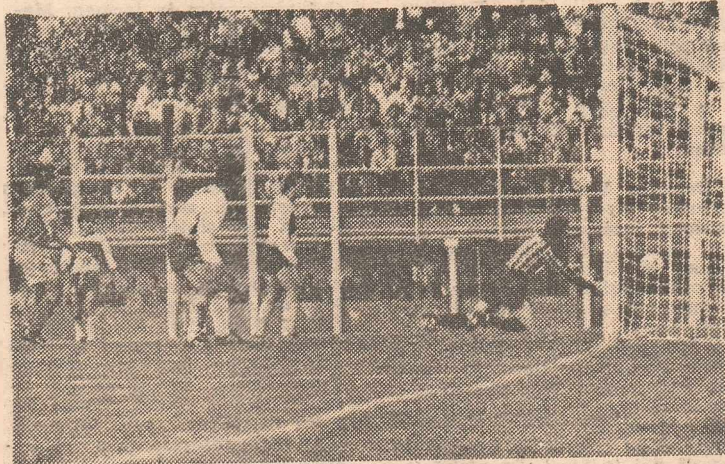
EXECUTĂ O GAMĂ LARGĂ DE MOBILIER

- Sufragerii
- Mobilier de artă cu sculpturi
- Dormitoare
- Canapele extensibile

Două derbiuri și patru antrenori

Rapid — Steaua : 0 — 2

Gheorghe Constantin:

„M-am hotărît să viu la greu”

Eu am salvat pe Cosmoc! Ce am să fac în trei zile?! Nu pot să motivez, pentru că ar fi a scuze. Toată lumea a spus că a fost o echipă nepușasă. 15 minute cât a putut să joace — din ambiție, din voință, împinsă și de public —, după aceea din minut în minut rapidiștii erau întotdeauna al doilea la minge. Prima condiție este să poată să facă după aceea tehnicitatea, tactica, jocul de ansamblu. Să fim cinstiți, putea să fie și mai mult! Au mai fost, apoi, și jucători accidentați (Goanță, Băner), iar Drăghici a jucat nerestabil. Situația este destul de grea la o astfel de preluare din mers. Dar dacă ai mulți accidentați, ceva nu este în regulă cu pregătirea (instruirea, pregătirea invizibilă). Nu pot să acuz pe nimeni, n-am văzut antrenamentele de pină

acum, dar accidentele în masă, atât de multe...

În ce privește meciul cu Universitatea Craiova, va trebui să recurgem la o nouă improvizație, Cirstea primind al doilea cartonaș galben. Totul este însă să nu intrăm în panică, pentru că mai rău facem. Jucătorii trebuie să se gindească și ei că au niște obligații. Mai devreme de două-trei săptămâni nu se poate realiza ceva. Deocamdată nu am toată echipa în mină pentru antrenamente. M-am hotărît să vin acum, la greu, și când antrenorul Cosmoc a fost dat afară, deși înfruntam pe Steaua, unde am fost antrenor și jucător.

POMPILIU L. DUMITRESCU ■

Victor Pițurcă:

„Tresărire de orgoliu”

Jocul a fost la discreția noastră. Păcat pentru ocaziile pe care le-am avut: măcar jumătate

Dinamo — Sportul Studentesc : 0 — 0

tate să le fi materializat, atunci ar fi fost fantastic. Într-adevăr, echipa noastră a avut o tresărire de orgoliu. N-am putut să facem mare lucru în cele 4-5 zile de când am preluat-o, însă jucătorii au ascultat și ceea ce am lucrat în această săptămână au reușit să transpună în teren. Noi, cei din conducerea tehnică, sintem foarte mulțumiți de jocul echipei. Toți componentii au evoluat bine, de aceea nu pot să remarc pe cineva.

R. Chihaia:

Sintem bucuroși că am cucerit un punct”

Era un joc deschis oricărui rezultat, ca orice joc interbucureștean. Totuși, Dinamo, care luptă încă pentru titlu, avea prima șansă. Am reușit să reedităm evoluția bună din jocul cu Rapid, în ciuda celor trei absențe notabile din echipă — Lucaci, Olteanu și Ciucă. Principala problemă a fost să anihilăm plusul de talie al dinamoviștilor. Sintem bucuroși

că am cucerit un punct aici, cu o echipă în plină schimbare de generații, echipă cu o omogenitate nesperată în așa scurt timp.

Florin Cheran:

„A fost o dominare sterilă, haotică”

Am început jocul foarte bine. Ne-am creat ocazii de gol care au fost ratate cu mare ușurință. Echipa acuză o anumită labilitate psihică. Către sfârșitul partidei, intrându-se în criză de timp, au apărut multe inexactități tehnice. N-am reușit să destrămăm o apărare supraaglomerată. A fost o dominare sterilă, haotică, jucătorii noștri renunțând la registrul tactic impus. Nu avem jucători care să marcheze goluri, cu o singură excepție: Damaschin, dar cu o floare... Urmează un meci în deplasare, împotriva celei mai bune echipe, consider eu, la ora aceasta, „U” Craiova. Viața merge înainte, și atita vreme cât avem șanse, ne vom bate pentru ele.

MIHAI SÂNDOIU ■

SONJA HENJE

în dublu exemplar

„În Japonia cel mai mult m-a impresionat gradul de civilizație”

Care a fost cea mai bună performanță realizată de voi acolo, de-a lungul întrecerilor?

M. D.: — Cel mai bun loc a fost cel pe care l-am ocupat în Mașumoto, la primele probe, locul 8. Am reușit, fiecare dintre noi, să depășim recordul național pe 1000 de metri.

Ați fi putut realiza un re-

zultat mai bun — și dacă da — ce anume l-ar fi condiționat?

S. H.: Ne-a dezavantajat diferența de fus orar. Când am avut concursul, la ora 10 dimineața — ora Japoniei — la București era ora 2 noaptea.

Ce v-a impresionat cel mai mult în Japonia?

M. D.: — Ospitalitatea lor. Sint fantastici. Și modul de a te trata.

S. H.: — Gradul de civilizație.

Ne-am antrenat doi ani pe banii noștri

Ce nedreptăți de viață sportivă v-au frapat în viața sportivă românească?

S. H.: — Ne-am antrenat doi ani pe banii noștri și nu ne-a băgat nimeni în seamă — deoarece eram suspendate. Nu am beneficiat de cantonamente plătite. Suspendarea noastră (de către Internațional Skating Union) a durat din martie '88 până în mai '89.

Programul este foarte încărcat la patinaj-viteză?

M. D. și S. H.: — Până la 3 martie, când va fi finala de Cupă Mondială la Haga, unde sper să participăm, avem un program foarte plin: Campionatele Europene (poliatlon) de la Sarajevo, Campionatele Mondiale de Sprint (de la Inzell, R.F.G.) și Campionatele Mondiale de poliatlon de la Hamar, Norvegia.

Cea mai apropiată pistă de antrenament e în... Ungaria!

Considerați că recordul personal (național) poate fi îmbunătățit?

M. D.: — La o asemenea competiție se vizează în primul rând locul. Dacă și condițiile climatice sunt propice, poți realiza și un record.

V-a tentat vreodată și patinajul artistic?

S. H. și M. D.: — Am făcut amândouă patinaj artistic. Așa am început. Apoi am deviat spre viteză, din lipsa condițiilor față de patinajul artistic. Noi nu avem pistă de gheață artificială. Cea mai apropiată pistă de antrenament e în Ungaria. Ne-am mai antrenat și în Polonia.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Vremurile sint cum sint DAR VREMEA?

Speranțele meteorologilor pentru un week-end fără ploaie s-au spulberat încă de dimineața. Puțin mai cald decât în zilele anterioare, ziua de duminică nu a fost deloc prielnică plimbărilor! Dar asta e — și ploaia e bună că vorba

românului „plouă-n mai, ai mălai”. Am trecut deci pragul lunii lui Florar (ne gândim deja la concedii-?!). Care sint primele semne meteorologice?!

Miercuri va fi o zi destul de mohorită, deci cerul va fi noros și va ploua temporar în majoritatea zonelor țării. Joi, nebulozitatea se va menține accentuată în Moldova, Dobrogea, Muntenia, estul Transilvaniei și Maramureș unde va ploua, ploile avind și caracter de aversă.

În celelalte regiuni cerul se va mai degaja iar ploile vor fi de scurtă durată. Vineri, regiunile estice rămân în continuare afectate de sistemul noros, dar ploile nu vor mai fi așa frecvente. În sudul țării dimineața se va forma ceață. Sfârșitul de săptămână va marca o ameliorare a vremii în aproape toată țara dar mai ales în sud. Cerul va fi variabil mai mult senin, dar în cursul după-amiezilor nu sint excluse aversele de ploaie.

Începutul săptămânii viitoare va fi caracterizat de o vreme destul de caldă mai ales în sudul țării. Treptat însă un alt sistem de nebulozitate se va apropia de țara noastră. El va afecta mai întâi regiunile vestice și nord vestice apoi treptat și celelalte zone. Pentru întreaga săptămână temperaturile minime se vor încadra între 4°-12°C iar cele maxime între 14°-24°C.

OTILIA DIACONU ■

DIRECTOR
George Arion

Flacăra

Redactori șefi:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:
Eugen Mihăescu

■ PUBLICISTI COMENTATORII (1700): Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu
■ EVENIMENT (2542): Mihail Gălățanu, Petre Barbu, Pașcu Balaci, Radu Ciobotea, Alexandru Mihăilă.
■ DREPTURILE OMULUI (2600): Roxana Paicu-Manolescu, Valeria Dorneanu, Elena Grecescu, Oltea Mutulescu, Corneliu Olteanu, Cristian Pavel, Mihai Stănescu
■ CULTURĂ — ÎNVĂȚĂMÎNT (2559): Mihai Sândoiu, Paul Vinicius

■ FLACĂRA BIS

Redactor șef:

Dorin Gherghinescu

Secretar general de redacție:

Liana Tatos

Liviu Timbus, Aurelia Boriga

(17 16 39)

■ REBUS

Redactor șef:

Tudor Octavian (1457)

Secretar general de redacție:

Alexandru Păsărin (2036)

Adrian Mitu, Bogdan Vlad

(1457), Aurel Ștefan Alexandrescu, Mihai Zgubea,

Simona Simzianu (2036)

■ FLACĂRA

BASARABIEI

Redactor șef:

Ion Zubașcu

Secretar general de redacție:

Dorin Sălăjan

Mihai Polîniche (corespondent special din Basarabia)

(2559)

■ EDITURA

FLACĂRA

Domnița Ștefănescu (2559).

■ FOTOREPORTAJ (2528): Mihai Cristian Călugăr, Elena Ghera, Gig Motoianu, Silviu Stan

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Alexandru Benga, Pompiliu Dumitrescu, Anton Ene-Filip, Gabriela Nicolescu,

Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Adrian Petrescu, Corneliu Speriatu, Angela Ștefănescu

■ SECRETARIAT — ADMINISTRATIE (2002, 2558): Dan Mircea Popa, Liliana Crețu, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ PUBLIC RELATIONS

(2634): Ruxandra Onofrei

■ Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20

(cu interioarele trecute în paranteze de mai sus); secretariat director: 2002;

redactori șefi: 2143 (C. Dumitru), 2124 (I. D. Goia),

secretar general de redacție: 17.48.91; public relații: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-

201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

■ Administrația: EDITURA „PRESA LIBERĂ” (ec. Ioan Ciucescu, ing. Stan Pelteacu).

■ Tiparul: Combinatul Poligrafic București

16 pagini — 10 lei

REMANIAT
SAU
REMAIAT?